

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveća«

Godina II. ~ Broj 1.

Ljubljana,
1. januara
1931.Izlazi svakog četvrtka • Godišnja preplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani (Narodni dom)
Telefon broj 2543 • Račun kod poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku

Poslanica svim bratskim društvima i četama za glavne skupštine

Braćo! Sestre!

Po prvi put sabirate se ove godine na području Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije na glavne skupštine, da u smislu statuta i pravilnika izvršite svoje dužnosti i da se poslužite sa pravima, koja su vam zajamčena.

Ne smatrajte glavne skupštine samo kao zgoljnu formalnost, koja ima tek da se izvrši. Tamo, gde se Sokolstvo sabire, da se posavetuje i donaša zaključke i da sačuje i prosudi izveštaje odgovornih činioča svoje organizacije, tamo ima da bude ravnalo i vodić svega našega rada i nastojanja

spoznanje naše ideje,

koja je već osvojila ceo slovenski svet, koja je uzbudila i ogrejala sva slovenska plemena i koja je sa svojom veličinom i lepotom potresla i k samosvesti dovela također naš jugoslovenski narod! Nju smo primili kao bistveni deo naše osebine.

U toj svesti državljanske i nacionalne pripadnosti prema kraljevini Jugoslaviji stojimo svi ponosno i gordi u službi naroda, svak u sebi duboko uveren, da mu bolje i nesebičnije ne može služiti nego time, da za njega žive, da za njega radi i za njegovu budućnost i da sam u sebi množi i čvrsto čuva fizičko i moralno zdravlje! Tako hoćemo, tako moramo, jer

u velesili slovenskog Sokolstva hoćemo mi Jugosloveni stajati jednaki među jednacima!

Ipak reč, još koliko lepa i uznosita, sama nas ne može da uspostavi za takovu ulogu jednakopravnosti i vrednote u ogromnom kolu slovenskog sokolskog bratstva. Treba nam rada, i što više, tako napornog, ustrajnog i neprekidnog rada, da se u tome nitko ne može da s nama omeri, jer hoćemo i moramo u tome pogledu da budemo prvi!

Naš poziv namenjen je svima bez razlike — deci, naraštaju i članstvu — poziv na rad

u sokolskoj vežbaonici i u sokolskoj prosveti,

koji je spojen i saliven u jednu celinu sveopštug udejstovanja sokolske volje i sokolskog duha u svem javnom i privatnom životu. Hoćemo kraljevsku Jugoslaviju po insignijama i po duši našeg viteškog kralja, ujedno pak hoćemo sokolsku Jugoslaviju, koja ima da lepoti zemlje poda silnu veličinu i srcu naroda nepobedivo junaštvo!

Hoćemo da budemo otporna i plodonosna snaga svega streljenja naroda, hoćemo da budemo mozak njegove hrpenice, hoćemo poleta do visokih zvezda, koje se slobodno ogledavaju po svoj širini sveta, gde bilo u žalosti ili u boli — bilo u radosti ili u slobodi kucaju naša bratska srca! Svi smo jedno, svi ćemo ostati jedno!

Hoćemo, da svakom našom dušom proveje jedinstvena

svest neminovne potrebe našega sokolskog rada
i kreposnog života

za narod i državu, koju na svojim dlanovima drže stotine tisuća naših ruku, otvrdlih od rada, očeličenih od napora, prekrtilih sa žuljevima, iz kojih niče zdravo rastlinje novoga, svežega, zdravoga, smeloga pokolenja, kao što se izmed trnja rumeni mirisavi cvet, kao što se iz dubine ranjenog srca vije oduševljen pozdrav domovini! Nov izvor snage teče iz naših žila!

Jednaki u dužnostima — jednaki u pravima osećamo se u svetim sponama sokolskog bratstva okupljeni oko istog stola, koji će biti pun domaćeg hleba, ako ga sami njime napunimo, ali koji će ostati prazan, odmaknu li se naše ruke od domaćih njiva! To spoznanje imamo, zato smo pak i svesni svih dužnosti i odgovornosti, koje se radaju iz tog spoznanja!

Hoćemo samostalni, slobodni rad na svakom poprištu javnog državnog života, da bi posvuda zavladala poštenost i iskrenost, trezvenost i skromnost, vernost i bratska ljubav.

Smatramo potrebnim da također i ovom prilikom naglasimo, da nam najvećom odlikom ima da bude samosvesno priznanje:

Soko sam i jugoslovenski državljanin!

Kada pozivamo u svoje redove sve sinove i kćeri svoga naroda, koji u sokolskoj nacionalnoj misli vide smeđe pokret i preporod naroda i države, koji hoće sa našom sokolskom armadom napred do idealna slovenskog Sokolstva, pozivamo ujedno sve pripadnike

na štendnu svih moralnih i materijalnih dobara,

da u svojim dušama i u svojim domovima nakupimo silu bogatstva sveopštug zdravlja, koje nam otvara slobodan put u kulturnu zajednicu čovečanstva.

Hoćemo da ostvarimo sve uslove i da otstranimo sve zapreke, kako bi se usavršeni i potpuni po količini i kakvoći odazvali pozivu

na svesokolski slet 1932. god. u Pragu,

jer želimo da pred celim svetom budemo pretstavnici najboljeg dela jugoslovenskog naroda. I naše zastave također moraju da se sagnu nad grobom velikog Tyrša!

U uverenju, da svi pravilno shvatate našu poslanicu i da ćete se bezuslovno po njoj ravnati, šaljemo svemu našem članstvu, naraštaju i deci iskrene bratske pozdrave!

Domovini — Zdravo!

Beograd, 1. januara 1931.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije

ima da utvrdi pravi i jedini istiniti pojam nacionalizma. Dušovna je oblast beskrajna, kao i svemirska. Dušovna oblast ima svoj dole i gore, napred i natrag. A nacija ima da korača napred, i to pravolinjski, a ne sinusovom ili kosinusovom kružnjom. Dakle, cilj, i to uvišen dalek cilj, jedinstven, za vekove, za budućnost ima da lebdi pred devjinskim očima svih jedinki, koje skupa čine naciju. Sa takvim psihičkim pojmom, sa zavetnom misli, sa idealima, kao predzobdom opće narodne svesti podudara se i, što više, poistovetuje se pravi pojam nacionalizma.

Imamo li u srcu, u osećanju, u mislima, svi, bez iznimke, od prvog do poslednjeg takav jedinstven jasan nacionalni ideal? Da ga nemamo, dokazuje, u nizu mnogih zamagljenih vidika i žalosnih pojava, taj faktak, da se ljudi još uvek prepričaju o »magarećoj vuni«, naime o sitnim, uskim, često i bezumnim tricama, a ostavljaju po strani velike linije jedinstvenog nacionalnog napretka. Oni naliči mormari, koji bi se sad kokali, a sad čuvali jedni s drugima, dok valovi biju o lađu i oluja preti da ih razbije o kamene hradi.

Ništa ne pomaže, niti je to uteha za pravo patriotsko srce, izgovor da su poratne prilike proizvele sudbonosnu promenu u čoveku, i da su relativizam, egoizam i materializam, to upravo satansko trojstvo pomračili obzorje duha i zastriši idealet. Čovek je, znamo, roditelj svega, dobra i zla, istine i laži, prave linije i kriva puta. I kao što svojom krivnjom počinja dela i podsavla postupke štetne po njega i drugu, može da, u duhovnoj reorientaciji, steče nova uverenja i da nađe bolji i dostojniji put života.

Eto nas sada na tački, najbitnijoj u našem nazmatranju. Možemo li trebati da u našoj naciji obrazujemo i u svim srcima duboko ucepimo jedinstven nacionalni ideal. Ali kakav? Odakle ga uzeti? Mogu li se ideali importirati, kao trgovacka roba? Zar nismo uverili da je nacija psihički pojam i da taj pojam izvire iz svesti stecene vekovima, kroz generacije? Tuđe ideje mogu da izazovu divljenje, ako su dobre, pohvalu, ako su korisne, odobravanje, ako su pravedne. Ali organski, nutarnje, dinamički, kao poluge nacionalnog napretka, ideje imaju da izrastu iz vlastite nacionalne duše.

Ali, naravno, svaki narod ima už dobre i hrđave svoje psihičke osobine. Zato bi bilo štetno uzeti sve, što je narodno i prošlo, kao uzor i ugled u izradivanju onih idealnih, koji bi imali da predvode nove generacije. Treba naime provesti selekciju, i to tako, da samo oni duševni pojavi iz prošlosti, oni elementi naše rasnosti, koji ne odvajaju već vezuju i ujedinjuju, one osobine, koje su jednako priraste srcu naših gradana na istoku i zapadu, na severu i jugu države imaju da postanu svetlim znakom na našem nebnu, da predvode i kazuju put, kojim nam je poći.

Osim te organske veze sa narodom dušom, idealni nacijski imaju da nose na sebi bilje, ne prolazni već večni, ne promenljivi već stalni, ne za prošlost već za budućnost, ne u znaku interesa ove ili one skupine već u znaku općeg nacionalnog i državnog dobra.

Makar koliko se trudili, da ove većne ideale, jedinstvene za sve nas, ukorenjene u narodnoj duši, dostojne jedne velike budućnosti, pronademo u materijalnoj ili socijalnoj ili religijskoj ili političkoj oblasti, naš će trud biti sigurno uzaludan. Takvi će ideali vazdati, u samom korenu, nositi klic razdora. Naše nacionalne ideale, one pravne, narodne, večne, što niču iz duše naše rase, očišćene u duhovnim tvorilama narodnoga genija, od zadužbi na i freska i hramova, od Marka i Jevrosime majke pa do Meštrovićeva Kosova, koji su ideali izraženi i slepim guslarom i narodnim poslovicama i pesmama, možemo naći samo u etičkoj oblasti.

Etički ideali su naši pravi rasni, većni ideali, koji imaju da osvetle naše nacionalno obzorje. Od čega smo patili i stradali poslednjih 10 godina, nego li od nedostatka tih etičkih idealnih? Nije li zar nedostatak etičkih idealnih mržnja brata na brata? Nije li nedostatak etičkih idealnih ličnih ili plemenkih ili konfesijskih egoizam na štetu celine? Nije li nedostatak etičkih idealnih izdizanje ličnog ili stranačkog idealnih izdizanje ličnog ili stranačkog

MILJENKO VODOVIĆ (Sarajevo):

Jugoslovenski nacionalizam

Cesto puta ljudi, pa i učeni, izriču pojmove i reči, a da im pri tome da dižu tih reči ili pojmove nije baš dovoljno jasan. Sigurno je, da i nacionalizam, prečesto u praksi a neretko i u teoriji, spada u red tih neodređenih pojmoveva. Ljudi — i to je za sve — oznajljivo posmatrači istorije više nego jasno — greše, ne valjda namerno, i posve svesno želeći svoje zlo, već samo zato, što je zamagljen svet pojmove u njima i što nisu na čisto o doseg i značenju pojedinim činima.

Culi smo, ne samo jednput, iz usta gospode aktivnih ministara, da nekadašnji naši političari, parlamentari, nisu vodili državu u susret teškim danima u zloj veri i u nameri da naškodi svojoj otadžbini. Zaista je tako i drukčije, ne može da bude. Zlo je izviralo, ne iz čistog htenja, već iz nedostatka logičkog kriterija, iz pojmovnog haosa, iz pomenutosti psihičkih doživljaja, drugim rečima: iz subjektivno dobrobiti pobuda, ali objektivno vrlo hrđavih posledica.

Zar ne vidimo i u svagdanjem životu kako pojedino, nekoj više a ne nekoj manje, srljavaju upravo ludo u svoju propast, a da pri tome, naravno, nemaju valjda nameru da sunovrate u ponor sami sebi?

Tako je, katkad, i u nacionalnom pravcu. Istorija čovečanstva upravo vrvi primerima gde ljudi, iz ljubavi prema otadžbinama, dakle subjektivno iz čistih motiva, oslabiše ili čak upropastišće svoju zemlju. Iskustvo belodano utvrđuje fakat, da nije sve nacionalno, što u dobroj veri i uši iskrenim željama rade patriote. Ili, rečeno općenitije, nije u nacionalizmu dovoljno subjektivno dobrobiti, drugim rečima: iz pokreti i radnje čovekove, jesu samo značenje.

Da li u nas, u svim redovima naroda, od dna do vrha, u neukim krušovima jednako kau u učenim, dakle u svoj širini i dubini narodne duše postoji jedna jedinstvena svest o tome, što je i u čemu je naš jugoslovenski nacionalizam? Upitajte hiljadu ljudi o tom problemu, i vi ćete dobiti skoro hiljadu različitih, a ponекada čak posve oprečnih gledišta. Odakle onda izvire to haočno stanje duha u jednom pitanju, nimalo metafizičkom ni transcendentnom, već stvarnom, najrealnijem i nama u osnovu najbližem? Taj haos u pojmovima izvire očito odatle, što, istina, poznajemo vanjsku, koru stvari, ali nam jezgra izmijeđe oku. Ne vidimo naime i ne spoznajemo bitnost, suštinu, koren, najprimarniju i najosnovniju sru od koje i po kojoj se ostalo, sve vanjsko, sve životno dobro moći i zamaši razviti.

Tako je i u višem organizmu, nacija. Privredne, sačinale i druge važne funkcije u nacionalnom organizmu mogu se uporediti sa plućima, srcem, utrobom, krvljom, snagom pojedinca. Ali ni u jednom od tih faktora, niti u svima skupa, ne leži pojam nacije. Nacija je psihički, a ne materijalni, ne vanjski ni fizički pojam. Što se ono prenosi sa pokolenja na pokolenje, sa jedne na drugu generaciju, u jeziku, osećanju i teženju, ako ne duhovna jezgra, koja, pošto je dospela do svesti svakog pojedinca, sačinjava pravu nacionalnu svest? O njoj, o toj svesti, dakle o psihičkim silama i duhovnoj orijentaciji, duhovnoj disciplini i snazi, zavise svi drugi činoci, i socijalni, i privredni, i religijski, i materijalni, i kulturni. Govoreći jezikom matematike, svi su ovi činoci baze potencije, a eksponent je psihička sila, o kojoj zavisi vrednost broja.

Ali nije nikako još dovoljno, da smo pronašli oblast, unutar koje se

ROSJA-FONSIER ◆ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ◆ BEOGRAD

interesa nad interes nacije i države, kao što se nekada radilo u našem parlamentu? Nije li, najzad, nedostatak etičkih idea, kada se ljudi u pravima grabe, ko će da više prisvoji, a u dužnosti se svaki izmice gde god može i kad god može? Upravo taj nedostatak etičkih idea sačinjava, kao pri-

mara i najbitniji uzrok, svu bedu našu i političku i moralnu i ekonomsku. Jugoslovenski nacionalizam, dakle, ima da u našoj državnoj tvorbi izradi narodne ideale na rasnim elementima, u etičkoj oblasti, da budemo jednom, i za sebe i za druge, većiti vestački organj, koji nikad ne gasne.

Dvadeset godina Saveza ruskog Sokolstva

Ove godine slavi Savez ruskog Sokolstva dvadeset godina, otkako je bio u Rusiji osnovan. Ruska vlada je za uskrs 1910. godine potvrdila pravila Saveza, koji je bio utemeljen iz 4 sokolska društva i to Petrograd, Moskva, Odesa i Tiflis. Prvi pioniri ruskog Sokolstva bili su češki Sokoli, učitelji telovežbe na ruskim srednjim školama, među ostalima i braća Todt, Eben i dr. Jedan od najodličnijih organizatora ruskog Sokolstva bio je kasniji starešina Saveza br. prof. dr. Dimitrije Nikolaević Vergun, bivši urednik bečkog »Slovenskog Veka« i autor poznate knjige »Nemački Drang nach Osten«. Br. dr. Vergun god. 1907. prešlio se je iz Beča u Petrograd i tu mu je bila prva briga, da ruskia vlada dozvoli ruskim telovežbačkim društvima da se nazivaju sokolskim. U to doba spavao je i ruski sokolsku himnu »Hej Sokola, sobirajtes v rjavdy«.

Po osnivanju Saveza sokolska su društva brzo rasla tako, da je god. 1912. bilo već u svakom gubernijalnom gradu sokolsko društvo, svega 50. Prilikom I. sveslovenskog sokolskog sleta u Pragu dovezli su ruske Sokole u Prag posebni vozovi iz Petrograda i Kijeva. Starosta ČOS br. dr. Josip Scheiner slao je u ruska društva češke Sokole, među ostalima i kasnijeg pukovnika — češkoslovačkog junaka br. Svecu, za kojega je Savez ruskog Sokolstva morao kod vlade jamčiti. Russka sokolska društva širila su slovensku misao, i bez njihove agitacije, teško da bi Rusija god. 1914. stupila na stranu ugroženih Srbinja. Istovremeno rusko je Sokolstvo kod vlade postiglo promenu imena mesta St. Petersburg u slovenski Petrograd te uči svetskog rata priredilo dostojne slovenske manifestacije u Moskvu i Petrogradu.

U početku svetskog rata stupilo je 80% ruskih Sokola u redove ruske vojske, da se bore za oslobođenje južnih i severnih Slovena. Od tih je 70% poginulo u karpatskim gorama, mazurskim močvarama i na Balkanu.

Ruska revolucija nije bila na korist ruskog Sokolstva. Kada su došli na vladu boljševici, upotrebili su ruske sokolske prednjake za osnivanje telovežbačkih društava »špartaka«, a kasnije za svoju novu »fizikulturu«, kod čega su proganjali sve, koji su pre bili vode ruskog Sokolstva.

Ruski sokolski radnici, koji su u doba gradanskih ratova napustili Rusiju i otišli u emigraciju, počeli su raditi na obnovljenju ruskog Sokolstva za granicom. Ali tek posle VII. sveslovenskog sleta u Pragu godine 1920., kome je učestvovalo nekoliko desetaka ruskih Sokola, došlo se do zamisli, da se u Pragu osnuje rusko telovežbačko sokolsko društvo. Sledee godine, na stojanjem br. prof. Jastrebova, bilo je društvo osnovano, ali kao matično društvo počelo je raditi tek posle povratka br. dr. Verguna iz Amerike, gde je organizirao karpatoruski Soko. U kratko doba osnova su se ruska sokolska društva u svim krajevima, gde se je nalazila ruska srednjoškolska i visokoškolska omiladina i to u ČSR, Jugoslaviji, Bugarskoj, Baltijskim državama i Francuskoj.

Savez ruskog Sokolstva za granicom bio je obnovljen godine 1923. u Pragu na skupštini ruskih sokolskih delegata iz Jugoslavije, ČSR i Poljske. Već god. 1924. prireden je 6. jula na Husov praznik I. ruski zagrančni sokolski slet i to u Pragu na Žižkovskom stadionu. Tom prilikom vežbalo je već više od 300 ruskih Sokola. II. zagrančni slet bio je u Pragu na Letni god. 1926., dan pre VIII. svesokolskog sleta, kome je učestvovalo preko 400 ruskih Sokola. Tom prilikom razvijena je i zastava ruskog Sokola u Pragu.

Posebno obnovljenje Saveza Slovenskog Sokolstva u Varšavi god. 1925. primljen je ruski zagrančni sokolski Savez kao ravnopravni član i kao takav učestvovalo je u svim većim sokolskim priredbama. U Jugoslaviju ruski Sokol nastupio je pet puta i to: u Ljubljani god. 1922., 1927., u Zagrebu god. 1924., u Skoplju god. 1928. i u Beogradu 1930. U ČSR saradivao je na sletu

vima u Pragu 1920. i 1926., u Turčanskom Sv. Martinu god. 1925., u Banj Bistrici god. 1928. U Poljskoj bili su ruski Sokoli na sletu u Varšavi god. 1925., i u Poznanju god. 1929.

Ruska sokolska društva rasijana su danas po Evropi, Aziji, Africi, Americi i Australiji. Najviše društava je u Jugoslaviji i to 11, u ČSR ih ima 9, u Bugarskoj 3, u Litviji i u Francuskoj 4. Delegati svih tih društava sastali su se na svoju IV. skupštinu u Pragu 26. i 27. decembra 1930. god.

† Brat inž. Ludvig Čížek

Dana 19. decembra umro je u Pragu br. inž. Ludvík Čížek, dugogodišnji predstnik gradevinskog odbora Čehoslovačke Obce Sokolske. Izgrađeno je svu sokolsku sletišta, počev od III. svesokolskog sleta godine 1895. pa sve do VIII. sleta god. 1926. Br. inž. Čížek rodio se god. 1862. Od god. 1885. bio je član društva »Praški Soko«.

Pedesetgodišnjica dr. Adolfa Nemečka

Starostina sokolske župe praške i Sokola Višehrad, predsednik slobodnog udruženja pet praških župa brat dr. Adolf Nemeček, jedan od najvernijih saradnika i lični prijatelj starešine ČOS br. dr. Josipa Scheinera, slavio je 11. decembra 1930. pedesetgodišnjicu svog života. Rodom je iz Vlašima, stidro je pravo i kasnije se posvetio javnom beležništvu. Svoje sokolovanje započeo je u sokolskom društvu rođnog mesta, gde je bio i društveni i župski načelnik. Posle svetskog rata saradivao je sa br. dr. Scheinerom kod organizacije češkoslovačke narodne obrane te je ostao u službi češkoslovačkog ministarstva narodne odbrane do danas. Njegov visoki položaj u ministarstvu ne sprečava ga, da ne bi stalno aktivno saradivo u Sokolu. Predsedništvo ČOS odlikovalo ga je plaketom »Na straži!«.

Jubilej br. St. Rowinskog

Starostina krakovske dječnjice (veležupe) poljskog Sokolstva brat Stanisław Rowinski slavio je pre nekoliko nedelja četrdesetgodišnjicu svog neumornog sokolskog rada. Brat Rowinski je odličan prednjak i oduševljiv pristaša i propovednik sokolske misli.

Češki Soko u Argentini

Najudaljenije sokolsko društvo je češki Soko u P. R. Saenz Pena u Argentini. Ovo društvo je priredilo svoju prvu javnu vežbu uz učešće mnogih tamošnjih Čehoslovačkih Jugoslovena i ostalih Slovena. Tom prilikom bila je i povorka kroz grad i domaći stanovnici pozdravljali su ju sa najvećim oduševljenjem. Javnu vežbu otvorio je Hruška sa govorom na češkom jeziku, br. Marvenka je pak prisutnima na španjolskom jeziku govorio o značaju i razvoju Sokolstva u staroj do-movini.

Sokolstvo u Americi

Najveća sokolska organizacija u Americi je poljsko Sokolstvo, koje broji 26.000 pripadnika. Na drugome je mestu slovački Soko sa 22.190 članova, na trećem ruski Soko sa 19.000 članova, na četvrtom je Američka Obec Sokolska (češko Sokolstvo) sa 16.006 članova, a na poslednjem jugoslovensko Sokolstvo sa 5000 članova. Pod Americom ovde su mišljene Udržene države Severne Amerike.

PARZER KARLO (Ljubljana II.):

Pogled natrag — pogled napred

Ljudski je običaj, da se u predvečerje svake nove godine za moment zaustavimo u mislima kod stvari, koja nam je najmilija, koja nam je — kazali bismo — životni interes ili barem koja u velikoj meri tvori snagu našeg života gledom na životni položaj pojedinca prema čovečjem društvu, ukratko kod stvari, koja je za nas najviše aktuelna, kako u prošlosti tako i u budućnosti. Kod nas Sokola, naravno, najaktuelnije je Sokolstvo samo.

Pustimo na stranu sva suvišna razmišljanja, kako bi sve stvari u našem radu morale da budu, što nije i što je bilo dobro, jer nevaljale stvari same po sebi otpadaju, a u istini ostaje samo ono, što je dobro i stvarno.

Godina 1930. za Sokolstvo je istočišča godina, ona je doba sokoškog preporoda i temelj-kamenove velike sokolske gradnje, koja se diže upravo iz naroda, kao nova idealna zamisao kompletiranja državnog sistema.

I. slet Sokola kraljevine Jugoslavije u Beogradu na Vidovdan, nezaboravni trenutci, sveti kao kruna jugoslovenskog jedinstva. Tada ste morali doći k nama svi, koji nemate poverenja i vere u naše jedinstvo, svi, koji još danas stojite indiferentni i na strani od rada za skupnost, svi, koji još danas stojite pod psihirom partiskih principa.

Kod nas nema više stranaka, kod nas ima samo braće i Jugoslovena!

Ovo je naše shvatjanje jugoslovenske nacionalne ideje, koje ćemo provaditi dosledno i na kojem biće za uvek sagradena naša vera i naše htjenje u smislu manifesta od 6. januara, koji je samo potvrđivanje našeg sokolskog rada u prošlosti po najvišoj državnoj autoriteti. Kraljevski manifest je za nas Sokole samo dokument, da smo uvek išli pravim putem.

Prvi naš slet — kao da je netko izvukao iz nas komad istine te ga ozivovtorio u jedan veliki usklik kralju, narodu i otadžbini! I pod silnim dojam velikih dana upoznali smo, da mišao sokolska, mišao bratstvo i jedinstvo, koja je od početka u nama živila, nije fraza, nije samo reč, nego je vera u neuklonjivu istinu i neugasivu snagu naše skupnosti. Naš slet bio je iskrastalizovan naša unutarnjost, i onaj, koji je bio na ovome sletu, taj je i osećio naš život i našu snagu, snagu koja vre i teče iz većih vrela naših vežbaonica, kao nova velika istina među našim, kao nova istinska vera u našu budućnost na temeljima našeg jedinstva.

Samo na Sokolstvu sagradimo nove nacionalne i državne temelje samo iz naših vežbaonica podignućemo nove generacije prema suncu zdravlja telesno i duhovno i uputimo ih prema toliko traženoj istini!

Uzrknuti je narod, jedan po duhu i mišljenju, jedinstven u ljubavi prema stoljitoj grudi, jedinstven u radu za našu državu i jedan u misli za našu veliku budućnost.

To će biti narod Sokola-Jugoslovena!

Stvarno, u godini 1930., stvorio se veliki pokret, kako u unutarnjosti naše organizacije, tako i u unutarnjosti naše individualnosti u smeru državno i narodofilstva. I to je naš najlepši i najveći dokument, da smo po sedamdeset godišnjem sistematskom radu na polju sokolskog uzgoja postigli moralni i stvarni nivo, na kojem ćemo izgraditi naš veliki program za budućnost.

Stojimo na početku nove godine. Što je jedna godina u okviru jedne ideje, koja je većna i koja ne poznaje obzir na vreme nikakvih mera! Ali godina 1931. najblizi je deo naše budućnosti i zato nam je dužnost, da pred njom malo postojimo i da razmislimo, što ćemo u njoj preduzeti, da bude većito, snažno, da može u početku da se postavi u temelje naše gradnje, koja će stajati večno. Gradnja bez načrta je fantazija, koja se retko kada realizuje. Mi Sokoli možemo više nego itko drugi uvek znati, što hoćemo.

Naš zadatak u novoj godini 1931. jest, što više i više popularizovati naš pokret, uneti što više sokoških principa u sve smerove javnog i privatnog života, u kojima danas žive naš narod prema prilikama svoga kraja, svojim običajima i potrebama.

Samo na ovaj osnovi postignućemo, da će sokolsko-jugoslovenska jedinstvena misao proniknuti ne samo u svakom pojedincu, nego i u svim građanima općih narodnih potreba.

Zaista, naša je organizacija administrativno i tehnički toliko izgrađena i utemeljena, da gledom na ovu stranu ne trebamo imati brige za budućnost. Ali su druge strane našeg sokolskog pitanja, koje su još nerešene ili pak u početnom stadiju svog razvitka. To je u prvom redu naša unutarnja misaonost prema novom položaju, koji je zauzeo Sokolstvo. Najaktuelleri pitanje u prvom redu je duševno prilagođenje novih pripadnika naše organizacije prema našoj ideji i prema našim znacima biti najveća priredba, koja je ikada bila priredena u Srednjoj Evropi. Danas objavljujemo izjave dr. A. Pechlata, Fr. Maška, Agathona Hellera, prof. dr. Weingera, dr. V. Fleischmanna, prof. Božene Styblove i A. Očenáška.

Viši magistratni savetnik

Fr. Mašek,

uredovni zamenik starešine Obce Sokolske, uredovni zamenik predsednika sletskog odbora.

Nova organizacija?

Organizacija budućeg svesokolskog sleta gradi se na istaknutima, koja su do danas stečena u 7 sletova. Sletska se organizacija za svaki slet u principu više ili manje menja. Tako je i kod već utvrđene organizacije za IX. slet. Ovoga puta počelo se je sa pripremnim radovima već pola godina pre nego inače, jer veličina tog pothvata traži kako u administrativnom tako i u finansijskom pogledu povećanu radinost, što više, jer IX. slet treba da bude časna ocena rada dr. Miroslava Tyrša. Verujemo u siguran uspeh sleta!

Dr. August Pechlát, član predsedništva ČOS.

Glavni program

Program svakog sleta izrađuje se — obzirom na vreme, kraj i sadržaj. Obzirom na vreme slet će obuhvatiti sve nedelje i praznike u junu i prvi šest dana u julu 1932. Prve dve nedelje meseca juna posvećene su školskoj omladini i sokolskoj deci. Treće nedelje nastupiće srednjoskolska omladina. Dani od 26. do 29. juna određeni su sokolskome naraštaju. I. i 2. jula počinju takmičenja, od 3. do 6. jula glavni su sletski dani, u kojima će nastupiti sokolsko članstvo. Sto se tiče kraja, priredbe održaće se delomice na sletištu i to ili u velikoj areni ili na bližnjem manjem prostoru za takmičenja, delomice van sletišta, i to na Vltavu takmičenja u plivanju i veslanju, na izložbenom prostoru (ili sličnom slobodnom prostoru) sletska izložba i selski logor, i konačno u gradu svečana povorka.

Što se tiče sadržaja, program biće izrađen obzirom na pojedine komponente, iz kojih se članstvo sastoji. Pre svega biće velikih zajedničkih produkcija svake pojedine organizacijske linije. Pored toga, biće takmičenja.

Općenita takmičenja višeg, srednjeg, nižeg i starijeg deljenja, lakoatletska takmičenja, takmičenja u igrama, plivanju, veslanju, strelnjanju i sl. Naša je namjera, da pripremimo saranđuju celokupnog članstva i to ne samo u prošlim vežbama, već i u drugim. Konačno će biti na programu i sletska scena, koja će biti po svom sadržaju isto tako u vezi sa Tyrševom proslavom.

Na sletu nastupiće i gosti i češko-slovačka vojska kao i vojska prijateljskih zemalja.

Kako se iz toga vidi, sletski program dosta je opširan, a na vodećim ličnostima je, da sve ove priredbe budu razdobljene na raspoložive dane.

Dr. Vlad. Fleischmann,

predsednik sletskog finansijsk

Aug. Očenašek,
pretdsednik otseka za slet
sku scenu.

Nove vežbe sa štapovima za sokolski naraštaj

Kod vežba sa štapovima za sokolski naraštaj upotrebiće se kao novost svetli kovinski štapovi. Time će moći postići dva cilja: 1. Doprinjećemo nešto mnogostranosti upotrebe štapa u telesno uzgojnom pokretu. 2. Sjajem svetlih kovinskih štapa rasvetljućemo simbolički omladinu i efektima svetlosti nadoknadićemo nedovoljni učinak boja špartansko jednostavnih vežbačkih odela sokolskog naraštaja.

Prof. M. U. Dr. L. Weigner,
član pretdsedništva ČOS.

Budući slet i naš javni život

Svesokolski slet god. 1932. glavni je deo svečanosti, koje će se prirediti prilikom stogodišnjice rođenja dr. Miroslava Tyrša.

Kada je pre šesdeset godina dr. M. Tyrš osnovao prvo sokolsko društvo, bilo ih je među prvim clanstvom samo malo, koji su bili u stanju, da shvate, što je dr. Tyrš za dalju budućnost češkoga naroda izgradio. Onda sačaća članova — danas organizacija sa više od 600 000 duša. Nehotice mi pada na pamet primer sa J. E. Purkynějem, starijim savremenikom Tyrševim. Pedeset godina posle njegove smrti izšla su sabrana dela Purkynějeva i njegov život i rad mnogo se studirao u inostranstvu. Pedeset godina posle Tyrševe smrti isto tako počeli smo sa izdavanjem njegovih sabranih dela. Ako Tyrševa ličnost počinje u isključivo čečećem bistvu isčešćavati iz očiju današnje generacije, ako je broj onih, koji su imali sreću da budu direktni njegovi učenici sve manji, ipak iz dana u dan pred našim očima raste veličina njegovog dela. Svako zna, kakavim je plodovima urođilo Tyršovo delo za vreme svetskog rata. Preporod češkoga naroda, ponovo sticanje naše samostalnosti ne možemo zamisliti bez Sokolstva, bez Tyrševog dela. Zato je Obec Sokolska postavila za svoj cilj da proslavi stogodišnjicu svog osnivača dr. M. Tyrša na dvostruki način: vanjskim svečanostima, koje će postići svoj vrhunac u svesokolskom sletu i unutrašnjim proslavama: izdanjem njegove biografije i njegovih sabranih dela. Iz dela upoznajemo ličnost, iz tih dela diže se njezina veličina i njezin značaj.

Nije preterano, ako kažem, da ne mogu pretstaviti održanje naše samostalnosti bez sistematskog, ustajnog i neumornog rada Sokolstva. Svenarodna misija Sokolstva utemeljena je u harmoničnom radu naroda samoga. Ako Sokolstvo hoće da ispunjava svoje nade u uspehu, koji se izražava u Tyrševim rečima: »Švaki Čeh — Sokol, glavni je preduslov, da se češki narod upozna sa Tyrševim delom i da razume njegovo značenje. Samo tako je moguće pravilno razumeti misiju Sokolstva u oslobođenoj domovini i razmer naroda prema Sokolstvu što više učvrstiti. Uzbudjenje sokolskih dana biće svakako veliko, ali kao svako čuvstveno uzbudjenje polako će isčešćuti i ugasmuti. Mi hoćemo da stoti rodendan Tyršev ostavi u našem životu dušok i trajan trag; da nam uspe ustvariti Tyrševe osnove u smislu zbljenja i ujedinjenja celoga naroda ka boljom i sretnijoj budućnosti.

Prof. Božena Stýlová,
tajnica ženskog načelnštva ČOS.

Garderobe za celu vojsku!

Za sletski život moraju da se pripreme dve pozornice. Gledaocima dovoljna je arena, tribina i promenoid. Za vežbače sviju kategoriju pak potrebno je pripremiti celu varoš garderobu, svet iz kulis sletskog čina, koji mora da bude dobro uređen. Svaka greška, koju bisino kod toga učinili, može da se osveti na celom pothvatu. Zbog toga se već sada vode o tome razgovori između stručnjaka i obiju načelnštva Čehoslovačke Obec Sokolske.

Radi se oko sledećih brojeva: Na sletu treba 20.000 markacija, što znači, da će u glavnim sletskim danima ovaj broj muških i jednaki broj ženskih nastupiti kod zajedničkih prostih vežba. Zajedničke vežbe svaka-ko su srž programa, ali iz tih svaki posećio sletu želi da vidi sletsku scenu. Obadve ove najobjektivnije tačke svesokolskog sleta biće ispunjene još vežbama sokolske konjice. Učesnici apoteoze i konjanici povisuju broj vežbača i vežbica na više od 50.000 osoba, koje ne mogu u masama u garderobe. Ove mase sveta moraju da budu skupljene pravovremeno i u neposrednoj blizini sletišta.

Premda razgovorima, koji se vode između stručnjaka i prednjaka, izgrađće se garderobe za 50.000 učesnika. Između redova drvenih baraka, koje će služiti za garderobe, moraju da bu-

du široke ulice za sredivanje župa i sve mora da bude tako udešeno, da ispred vrata bude veliki prostor, na kojem će prebrojene čete čekati, dok se ne začuje komanda i dok se ne otvori zavesa na ulazu. Tim osnovnim zahtevima pridružuje se i mnogo drugih sporednih: opskrba garderoba sa mlekarom ili drugim rečima treba se bruniti za provizornu okrepku i hranjenje tih 50.000, dalje opskrba pitkom vodom i vodom za pranje i t. d. Sada trebamo mira, hladnu prisutnost. Ali kad bude slet likvidiran, onda ćemo jedan drugome kazati: Bilo je tu mnogo brige. I možda ćemo još nekoliko dana posle sleta sanjati, da stojimo još pred nerešenom zadaćom.

Aga Heller,
uredovni zamenik načelnika ČOS.

Novosti vežba sa kojima dolazimo

Što se tiče novosti vežba sada još ne možemo kazati koje ćemo novosti uvesti, jer to zavisi od uredjenja stajdona.

Sletovi su za javnost užitak, za vežbače pak znač, pored fizičkog napora, i moralnu i materijalnu žrtvu, za koje im se, osim svesti, da su ispunili svoju dužnost, ne pruža nikakav užitak. Mi ne ćemo po uzoru drugih svernarodnih telovežbačkih organizacija (Francuska, Nemačka, Švajcarska) prirediti slet samo za Sokolstvo, ipak želimo da našim članovima putem vlastitog sleta damo novog veselja za pos-.

JANEZ POHARC (Zg. Šiška):

Sokolska načela u društveni život!

Pojedine misli, koje sam izneo u svome članku »Naša inteligencija i Sokolstvo« u »Sokolskom Glasniku« od 1. decembra, ja ču u narednim brojevima još posebno i potanje razvijati pa smatram, da prvo treba izneti neželju, nego zahtev — imperativ — da uvodimo naša sokolska načela i u život van sokolskog društva, dakle iz sokolane u opšti društveni život.

Mi sa žalošću primećujemo, da veliki deo Sokola izvan sokolane zaboravlja na činjenicu, da su pripadnici Sokola i dešava se, da se oslovjavaju medusobno sa »Vi« i »gospodin«. Još je to gore po preduzećima ili uredima, gde stariji ili viši ljubomorno čuvaju svoj »ugled i autoritet« i gledaju na to, da ih se ne nagovara sa »Ti« — iako su možda čak i oboje pripadnici jednog te istog sokolskog društva — a ima čak i primera i dešava se često, da ti ljudi idu čak tako daleko, da ih mlađi ili niži onda u samoj sokolani kada su zvanično u odorama nagovaraju sa »Vi« ili »gospodin«.

To je jedna bolna pojava u sokolskom životu, koja vodi do nerazumljivih situacija. Za svakog Sokola važe sokolska pravila bezuvjetno i svuda, ne samo u sokolani, i ne samo eventualno za pripadnike jednog društva, nego i prema svakom, dakle i nepoznatom čoveku, koji se iskaže kao Soko. Pravila nam pak vele, da se pripadnici sokolskih društava oslovjavaju medusobno sa »Ti«. Zbog toga treba da društvene uprave strogo paze i u tom pogledu provadaju pravila i u život, pa da nastoje svim silama, da se ovakove pojave, koje nama škode, uklone.

stignuće još viših vežbačkih ciljeva. Tome treba da služi stadion, gde će se izvaditi uzorne produkcije manjih grupa u težim kompozicijama zajedničkih vežba, daљe uzorne probe vežba na spravama, lakoatletska takmičenja i takmičenja izabranih skupina u igrama. Time će se moći i javnosti pokazati neiscrpno vrelo telesnih vežba, sistem Tyrša, u čiji spomen se slet održava.

U velikoj areni vršiće se isključivo samo produkcija velikih masa sa hiljadama učesnika i sletska scena, u kojoj će se prikazati Tyrševa ideja. Za sve ove zajedničke produkcije bile su izabrane vežbe, koje po svome sastavu vežu fizijolušku potrebnost kretnja sa postulatima lepote, koje odgovaraju Tyrševim idejama. Tyrš biće zastupan svojim vlastitim radom, na stupom starijih Sokola u njihovim prošlim vežbama. U okviru sleta biće i takmičenja za prvenstvo slovenskog Sokolstva. Celi slet biće jasnovan dokažom, da Tyršev sistem odgovara modernim nazorima telesnog uzgoja u svakom pogledu.

Rešavanje tih pitanja predmet je neprestanih razgovora i mi se nadamo, da će nam uspeti prirediti slet, koji će biti lep i koji će čehoslovačku javnost uveriti, da Sokolstvo nije zakržljavilo, već naprotiv, da unutarnje i vanjski raste i da je zabeležilo nov napredak. Sletom polažemo račun sebi samima, narodu, državi i celome svetu o našoj unutarnjoj radinosti na polju slovenske uzajamnosti. Mi smo svesni veličine naše odgovornosti i sa najboljim nadama spremamo se na pobedu.«

Razjašnjenje jedne misli »Učiteljstvom i školom Sokolstvu« u članku »Vojska, škola i selo u svetu sokolske ideologije i organizacije«.

Nema sumnje i mora se biti na čisto, da kad se rešava mi koje pitanje iz oblasti javnog života u širokim slojevima naroda, nemoguće ga je stvarno i brojčano rešiti bez da temelje svih pitanja javnog života ne počnemo rešavati:

a) u pripadnicima osnovne škole, u učiteljstvu, koje to ima u život deteta da provede.

Zato, kad se govori o primeni sokolskog sistema na cetero narod, ako se stvarno hoće da reši da je Sokolstvo središnja prosvetna organizacija sela (kako to kaže deklaracija kr. vlasti od 4. jula), onda je bez

škole — učiteljstva

ovo nemoguće ostvariti. Razloge sam naveo u predašnjem članku. Da učiteljstvo to može provesti, kako na dobro škole, tako i Sokolstva, potrebljeno je znanje i to ne znanje na sokolskim tečajevima, koji su za nadopunjavanje i raširivanje znanja, već da stče znanje tamo, gde je dobilo znanje i za ostale nauke, a to je

učiteljska škola,

tim više, što je Zakonom za narodne škole od 1. decembra 1929., glava IV. § 42., tač. 14., uveden kao 14-sti nastavni predmet telesna vežba po sokolskom sistemu.

Sve ovo troje upućuje na činjenicu, da se učiteljski pripadnici imaju za ovaj deo školskog i narodnog rada da uputi i spremi u učiteljskim školama i da sve do tloga (ma koliko se održavalo tečajeva i slično) učiteljstvo neće biti spremno,ako se ne pripremi pre stupanja u život, a za život i školu spremi se u učiteljskim školama, što do danas nije bilo.

Dolaze sa izvesnih (dosta i sa sokolskim) strana prekor, da učiteljstvo ne radi. Ove prekorne apsolutno treba odbiti sa učiteljske strane, a i sa naše sokolske strane, jer sokolski rad je slobodni rad. Učiteljstvo prekor može primiti samo onda, ako ne vrši određenu dužnost u školi, sve ostalo vrši se slobodno i bez zakona moranja. Razmatrajući taj položaj učiteljstva, kao i naštojanje zakona i deklaracije kraljevske vlade, došao sam do zaključka, da je potrebno da Sokolstvo i oni, koji nas odlučuju u Sokolstvu, da u učiteljskim školama predmetu telesnog vežbanja posvete veću pažnju i time daju ovome predmetu kao i spremi za rad u narodu putem Sokolstva ono mesto, koje će omogućiti spremu učiteljstvu, a da spremno može i izvoditi i taj deo narodnog rada. Na žalost, kako u osnovnim školama tako i u učiteljskim školama, ovaj predmet osim stalnih naredaba nije kročio ni za korak od oslobođenja dalje. Nema dvorana, igraališta, nastavnika, sprava i slično — šta više i ukidaju se časovi u V. tečaju učiteljske škole iz predmeta gimnastike, u IV. tečaju samo jedan sat, a u V., kad je najpotrebitnije, nema sat — već u godini dana zaborave i ono, što su i malo stekli. Kad se uzme u obzir materijalno stanje nastavnika, njegov položaj u profesorskim zborovima i slično, e onda se vidi, gde je krivica i kamo bi mi kao Sokoli trebali da uputimo prekor, koji se stalno upućuje učiteljstvu na štetu učiteljskog ugleda.

Da bih dao načrt, kako da se spremi učiteljstvo za ovaj predmet, to je pre svega potrebno znati, da obučavajući ovaj predmet u školama imamo na umu, zašto se tim predmetom spremamo, a to je:

1. da učiteljstvo može metodski obradivati gradivo s decom od prvog

dobio je 50 met. centi repe. Dok je upotrebljavao staro seme dobio je na 3 dunuma zemlje 18 met. centi krumpira, a kad je zasijao seme, što je dobio od župe, dobio je 70 met. centi krumpira na istom zemljištu. Takoder same kupusa je odlično, jer su imali glavica po 4 kg teških.

Dorde Trišić iznosi, da je kupio kravu i da mu je garantovano, da će davati 6 litara mleka. Kad ju je hranio repom davalu mu je 11 litara.

Risto Tilimbati je naglasio, da ne ma toga, ko bi ga razuverio, da repa i detelinu nije dobra hrana za stoku.

Na kraju starešina čete Bijelo Polje zahvalio je upravi župe, što je radila u cilju, da selo preporadi.

Prvu nagradu dobio je Antelj Lazo iz čete Zijemlje.

Time je ova izložba završena i sejaci su se razili zadovoljni svojim kućama izražajući želju, da se do godine organizuje izložba u većem stilu.

K. T.

DUŠAN M. BOGUNOVIĆ (Zagreb):

Sokolska misao i učiteljska škola

do četvrtog razreda osnovne škole i vodstvo sokolskog podmladka (6 do 10 godina),

2. za vodstvo sokolskih četa i sudjelovati u radu sokolskih jedinica,

3. da se vlastitim vežbanjem dođe do saznanja, koliko telesna vežba deluje na zdravlje ljudskog organizma.

Prema tome predmet telesnog vaspitanja (fizičko vaspitanje) u učiteljskim školama ima da se provede u tri smera. Predmeti, koji daju tu spremu, jesu: 1. sistematička (teoretsko i praktično provadjanje sokolskog sustava); 2. teoretska i praktična metodika (gradivo od prvog do četvrtog razreda osnovne škole); 3. istorija telesnog odgoja i Sokolstva (od najstarijih vremena do danas); 4. pomoćne nauke: anatomija, higijena, fiziologija i prva pomoć; 5. praktična predavanja pred sokolskim decom u osnovnim školama; 6. uređenje dvorana vežbališta, atletičnica i organizacija telesnog odgoja; 7. upoznavanje misli Sokolstva, rad i organizacija. To su odlikice u najmarkantnijim ertama oni predmeti, koji zasecaju u fizičko vaspitanje u učiteljskim školama. Raspodela predmeta trebala bi da se izvrši ovako:

A) I. tečaj:

a) sistematička, t. j. teoretsko poznавanje sokolskog sustava;

b) istorija (stari vek);

c) praktična metodika (gradivo I. i II. razreda osnovne škole);

d) igre društvene (odbojka, basket-ball);

e) narodne junakice igre (skok, trk, bacanje kugle, diskosa i kopila, laka atletika).

Ovakva raspodela traži tri sata nedeljno vežbe i to jedan sat teorije, jedan sat praktične metodike i jedan sat narodne (laka atletika) i društvene igre.

II. tečaj:

a) sistematička (poznavanje sistema: Ling, Jahn, Spies i ostali);

sokolskih društava u učiteljskim školama.⁵ Ovakva društva spremila bi:

1. sve učiteljske pripadnike za vodstvo u Sokolstvu a ne malen broj, koji se danas kreće u sokol. društva;

2. nastavi u Sokolstvu dala bi se sredstva od strane nastavnika;

3. disciplina bi bila zaista onakva, kakva treba da bude u društvima;

4. u roku od nekoliko godina imali bi kadar voda — ljudi, koji bi mogao u život provesti tendencu zakona i deklaracije kr. vlade od 4. jula 1930;

* Iz principa jednakosti mi smo načelno protiv osnivanja svakog klasičnog sokolskog društva. — Uredn.

5. učiteljstvo bi takim radom došlo do takova mesta u Sokolstvu za Sokolstvo, koje mu i pripada i prestala bi razna pesimistička shvaćanja;

6. to bi bio pravi i zajednički rad Sokolstva i škole.

Da se to provede, potrebno je: a) ovo zakonom odrediti; b) sagraditi dvorane i vežbališta uz učiteljske škole; c) najbolje nastavnike postaviti na učiteljskim školama; d) organizirati odeljenje u ministarstvu prosvete.

Napisah i ovo kao deo mišljenja o stvarnom rešavanju Sokolstva u Jugoslaviji.

* Sve, što važi za nastavnike, važi analogno i za nastavnice.

nosići samo jedinstvenu sokolsku značku, a traku na narodnoj nošnji prema propisu i zaključku prve sednice izvršnog odbora Saveza.

Savez ruskog Sokolstva u Pragu javlja, da će od 26. do 28. decembra 1930. održati četvrtu skupštinu u Pragu, pa moli da Savez Sokola kraljevine Jugoslavije bude zastupan na toj skupštini po naročitom delegatu.

Brat II. podstarešina Dura Paunović u vezi sa ovim pozivom, a kao mandator Saveza u Pokrajinskom Savezu ruskog Sokolstva u Jugoslaviji podnosi izveštaj po odnosu tog Saveza prema ruskom sok. Savezu u Pragu. Temeljem njegovog izveštaja zaključuje se, da se skupštini Saveza ruskog Sokolstva ne sudjeli.

Brat Miloš Nikolić, tajnik TO sokolske župe Beograd, dostavlja svoju knjigu „Sokolsko strojneve vežbe“ sa zamolbom, da bi mu Savez otkupio izvestan deo naklade. Nakon izveštaja brata načelnika, da se knjiga nalazi na aprobaciji u tehničkom odboru Saveza i da odnosni brat referent još nije podneo svoje mišljenje, zaključuje se, da se za sada molbi ne može udovoljiti.

U vezi s time predstnik prosvetnog odbora brat dr. Belajčić upozorjava na pojavu, koja se javlja u sokolskoj literaturi, naime da se izdaju razne sokolske knjige, a bez da su one aprobovane, i naturaju se sokolskim društvima. Svojedobno bio je izdan i raspis Sokolskim župama i društvima, da ne primaju i ne rasturaju knjige, koje predhodno nisu aprobovane po Savezu. Taj raspis neka se obnovi.

Predlog brata dra. Belajčića prima se time, da se prosvetnom odboru Saveza poverava, da sproveđe ovaj zaključak.

Prima se do znanja rešenje Ministarstva prosvete br. 48.707 od 8. decembra 1930. godine, kojim je razrešen dužnosti člana savezne uprave Vandešević Tomo, a na njegovo mesto postavljen brat Mihajlović Mihajlo iz Stipe.

Po tome se prelazi na drugu tačku dnevnoga reda: podnošenje referata o načelnim pitanjima u Sokolstvu. Pošto sva braća još nisu podnela potrebne referate, to se zaključuje, da imadu iste najdocnije do nove godine podneti pismenim putem bratu podstarešini Gangu.

Kod treće tačke dnevnoga reda — izveštaj o izvršenoj inspekciji župe — nakon referata i predloga brata Gangla zaključuje se, da se inspekcija župe imade obaviti prema ranijem zaključku i odredbama u celosti, a svi referati imadu se podneti bratu Gangu, koji će izraditi temeljem tih referata opšti pregled stanja u Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije.

Brat načelnik Ivan Bajželj izveštava, da se je sednica saveznog načelnika održavala 6. decembra 1930. i da je na njoj zaključeno, da tehnički list „Soko“ poprima formu, kakovu je imao predušni list „Prednjak“ godine 1927. Igra „Odbojka“, koja je određena za članske i naraštajne kategorije, izdaće se u posebnoj knjižici. Naknadu je preuzela Jugoslovenska Sokolska Matica.

U organizaciono-pravni otsek delegira načelnik saveza brata Mihaila Teodorovića iz Novog Sada, a u prosvetni odbor brata Miroslava Vojinovića.

Uprajenjeno mesto župskog načelnika u župi Skoplje za sada neće se posavljati, već se vodstvo posala župskoga načelnika privremeno poverava bratu Sokolovskom.

U savezni tehnički odbor imenovalo je načelnikstvo Saveza brata Lhotekoga, načelnika Sokolske župe Osijek.

U vezi svojih prijašnjih razlaganja gledom na osnivanje sokolskih četa podnosi zaključak zborna župskih načelnika i predlaže, da savezna uprava prihvati i obavesti sve uprave župa sa strogim nalogom, da se sokolske čete mogu osnivati samo onde:

1. gde su za postojanje i za napredak sokolskih četa i društava osigurani svi uvjeti;

2. ako na ovo pristane župsko načelnikstvo, koje pre toga mora provjeriti, da li je opstojnost društva ili čete mogu osnivati;

3. sokolska četa je uvek i u svakom pogledu samo otsek i nikako nije samostalna jedinica. Društvo, pod čije okrilje spada sokolska četa, mora voditi brigu za sokolsku četu.

U vezi s time predlaže na prihvati i daljnji zaključak, da se upozore nadležna mesta, da se po vlastima nebi osnivala sokolska društva i sokolske čete. Državni funkcionari neka župskim organima pruže pomoć, ako je to potrebno, ali sami neka ne ulaze u stvari, koje odmah u početku ne počinjavaju na pravim temeljima.

Nadale predlaže zaključak zborna župskih načelnika, da uprava Saveza revidira sve sokolske čete i neka one, koje ne deluju i nemaju životne sposobnosti, raspusti, da nebi od toga štetovala celokupna organizacija.

Svi ovi predlozi primaju se jednoglasno.

Nadale brat načelnik podnosi izveštaj sa sednice zborna župskih načelnika, koja se obdržavala 7. decembra i protekla u najlepšem redu i suglasju. Zastupane su bile 23 župe a svoju

sutnost ispričale su župa Banja Luka i Cetinje. Izveštaji saveznog načelnika i savezne načelnice bili su jednoglasno prihvaćeni.

Za godinu 1931. odredene su župsko utakmice, kod kojih imade doći u naročiti obzir laka atletika. Odredene su i natečajne grane kao minimalni program. Savezni tehnički odbor izdattiće potrebne vežbe za natecanja.

Izveštaji o sokolskom vaspitanju dece, o izletima, letovanju i taborenju, o vežbanju luke atletike i o razdeobi telovežbenog gradiva za članstvo te kom jednog telovežbenog časa bili su prihvaćeni. Čitavo ovo gradivo objavljće se u tehničkom listu „Soko“.

Predlozi za sastav prostih vežbi za slet u Pragu proučavaju se sa strane tehničkog odbora. Prispela su tri predloga za članove, dva za članice, a jedan za ženski naraštaj.

Sokolska župa Sarajevo predlagala je, da se promeni pravilnik o sokolskim četama u toliko, da se ne određuje socijalna razlika pripadnika sokolskih četa.

Ista je župa predlagala, da savezna uprava sabere sva najbolja predavanja i da ih izda u naročitoj knjizi. Predavanja imadu se pribrati putem župa.

Za saveznu prednjačku školu dovršene su sve priprave. Osim nekoliko dopusta svi ostali dopusti uredeni su. Kod sastava proračuna za saveznu prednjačku školu izostala je stavka glede nabave potrebnih učila. Zato će se ova potreba namiriti iz proračuna savezne načelnštva. Da bi savezna škola mogla nesmetano započeti svojim radom, traži, da se votira iznos od 105.000 Din. Obe škole otvorice se dana 10. januara u 8 časova ujutro, a sve župe primile su upute za polaznike tečaja, kao i to, gde i kada se imadu prijaviti.

Izveštava da će meseca aprila u prednjačkim školama u Mariboru i Ljubljani predavati članovi predstavnika Československe Obce Sokolske iz Praga i to: brat Mašek o pripravama za svosokolski slet u Pragu 1932. godine, a brat Štěpánek o slovenskom Sokolstvu.

Konačno predlaže, da saveznu upravu kod otvorenja škole u Ljubljani zastupa I. zamenik starešine brat Gangl, a u Mariboru brat dr. Fux.

Kako će 10. januara sa sestrom načelnicom prisustvovati sednici načelnika u Pragu, to će tehničko vodstvo zastupati u Mariboru član tehničkog odbora i voda škole brat Mačus, a u Ljubljani članica tehničkog odbora Saveza i upraviteljica ove škole sestra Trdinova.

Uvezi sa izveštajem brata načelnika, kao i već prihvaćenim predlogom glede osnivanja sokolskih društava i sokolskih četa, brat dr. Belajčić upozoruje, kako neki predstavljaju sadašnje prilike u Sokolstvu i žele isto izrabiti u svoje lične svrhe. Upozoruje na to, da od toga preti velika opasnost župama. Pošto će naglim porastom društava i četa doći se do toga, da će biti nemoguće sa njima upravljati, pa će se izgubiti jezgra, a Sokolstvo ostati će idejno razmrvljeno. Slaže se sa predlogom zborna župskih načelnika i sa svoje strane zagovara, da se obustavi svihve brzi tempo.

Razlaganjima brata dr. Belajčića priključuje se i brat Branko Živković, koji zagovara, da se budno pripadi kako se osnivaju društva i čete i tko može da osniva društva. Kao ekonom Saveza predlaže, da se iz blagajne Saveza načelnštva Saveza doznači iznos od 105.000 Din za potrebe prednjačke škole. — Prima se.

Na izveštaj načelnika uzima još reč brat Steva Knežević, koji upozoruje na to, da treba nadopuniti uredbu ministra vojnog o olakšicama u pogledu obaveza služenja u kadru za članove Sokola kraljevine Jugoslavije. Osnova za to već je razradio, pa moli, da se ona što pre prouči, kako bi mogla stupiti na snagu.

Brat načelnik odvraća, da je izradba ovog pravilnika vrlo važna i da je to jedan težak posao, koji traži velik studij. Sama osnova proučava se po određenom referentu saveznog tehničkog odbora i čim će ona biti dovršena, podnese se putem savezne uprave međudnevima na prihvatanje.

Po tome prima se celokupan izveštaj brata načelnika zajedno sa svima njegovim predlozima u celosti.

Izveštaj o radu prosvetnoga odbora podnosi predsednik tog odbora brat dr. Belajčić. Kaže, da je odbor u poslednje vreme održao dve sednici i raspravlja o opštim smernicama rada, a ujedno izvršio je svoje konstituisanje i pristupilo izvođenju svojih zadataka.

Posao, koji pred njime stoji, ogroman je i svestan. On je u davanjstvu člana 3. poslovnika savezne načelnštva prosvetnog odbora samo skiciran. Program prosvetnog rada za 1931. godinu je u izradi i biće blagovremeno saopšten. Uspeh rada savezne prosvetne odbore ovisi u velikoj meri od materijalnih sredstava, koja mu budu stavljanja na raspolaganje.

Premda članovima prosvetnoga odbora podeljeni su referati kao predlog o uređenju sokolske cenzure, o aktuelnom programu i metode rada sokolskih novinara, predlog o iskoriscavanju radia u svrhu sokolske propagande, predlog o pokretanju ankete za saveznu prosvetnu školu, kao i predlog za uređenje sokolskog muzeja.

Citav izveštaj brata predsednika prosvetnog odbora, kao i svih njegovih predlozi primljeni su u celosti jedno-

glasno.

vršni odbor. Savezni prosvetni odbor uzeo je u razmatranje pitanje svojih materijalnih potreba, pa je na osnovu temeljitog proučavanja svih okolnosti, koje se pri tome imaju uzeti u obzir, sačinio predlog svoga budžeta za godinu 1931. Moli, da se predlog budžeta prosvetnog odbora odobri. Budžet iznosi u celosti 82.500 Din, a njime su predviđeni administrativni troškovi, savezna biblioteka, zbirka novinskih isčaka, sokolsko-literarni natečaji, sokolska prosvetna škola, sokolski muzeji, troškovi akcije za unapređenje narodnog zdravlja i štednje, troškovi sokolske propagande, troškovi oko narodnog prosvetovanja i t. d. Nadalje izveštava, da je prosvetni odbor Saveza raspravljaljuti o programu svoga rada rešio, da se odmah pristupi organizaciji poslova oko uređenja savezne zbirke novinskih isčaka, kojoj pridaje važnu ulogu u sokolskoj obaveštajnoj službi i u akciji oko sistematskog sabiranja grade za istoriju našeg Sokolstva. U tu svrhu predlaže, da se stupi u dodir sa centralnim Presbiroom pretdstništvom min. saveta, kome da se uputi naročita pretstvarka. Nadalje prosvetni odbor našao je, da bi za ostvarenje prosvetnoga rada bilo neminovno potrebno, da se u sokolskoj štampi poslovni radu posveti mnogo više pažnje, nego što je to do sada činjeno.

Prosvetni odbor je mišljenja, da bi se to najcelishodnije moglo postići na taj način, ako se uz „Sokolski Glasnik“ ustanovi stalan mesečni ili polu-mesečni prilog, koji bi bio namenjen isključivo sokolskom prosvetnom radu. Prosvetni odbor zato predlaže, da se ustanovljuje stalni mesečni prilog „Sokolskog Glasnika“ pod naslovom „Sokolska Prosveta“ — vesnik savezne prosvetnog rada, kako je formulisan u poslovnicima savezne prosvetne odbore, župskih prosvetnih odbora i društvenih prosvetnih odbora. Prema tome u prilogu će se objavljivati: članici o opštim pitanjima sokolskog prosvetnog rada — izveštaji o prosvetnom radu društava, župa i Saveza, izveštaji o sokolskim priredbama, u koliko stoje u vezi sa sokolskim prosvetnim radom, pravilnici, poslovniči i uredbe, koji se odnose na sokolski prosvetni rad, raspisi i naredjenja savezne prosvetne odbore, opštine i vodstvo, koji su po svojoj sadržini i izradi od opštega sokolskog prosvetnog interesa, članici i vesti o narodnom prosvetovanju u opštini, u koliko stoje u vezi sa sokolsko-prosvetnim radom, članici i vesti o razdušenju na unapređenju štednje i narodnog zdravlja, naročito u vezi sa suzbijanjem alkoholizma. Ovaj prilog iznosiće dve do četiri stranice formata „Sokolskog Glasnika“, a štampaće se tako, da se prelamanjem dobije veličina četverine pomenutog formata. Urednikom liste biti će novinar savezne prosvetne odbore brat Malin u sporazumu sa redakcijom „Sokolskog Glasnika“. Izdaci oko uredovanja ovog priloga idu na teret budžeta savezne prosvetne odbore, a izdaci oko štampanja na teret budžeta „Sokolskog Glasnika“.

Savezni prosvetni odbor konstituisao se na sledeći način: predsednik dr. Vladimir Belajčić, potpredsednik Dura Brzaković, tajnik Vojko Jovanović, novinar Franjo Malin, izvestilac za sokolsku štampu Milisav Sakulac, izvestilac za narodno prosvetovanje dr. Marko Kapamadija, prosvetni nadzornici dr. Vladimir Belajčić, dr. Niko Mrvoš, Svetislav Marić i dr. Žarko Kapamadija.

Konačno savezni prosvetni odbor kooptirao je za svoje članove braću Jovana Popovića, Vojko Jovanovića, Milisava Sakulca, Žarka Popovića, dr. Marko Kapamadija, prosvetni nadzornici dr. Vladimir Belajčić, dr. Niko Mrvoš, Svetislav Marić i dr. Žarko Kapamadija.

Konačno savezni prosvetni odbor je za svoje članove braću Jovana Popovića, Vojko Jovanovića, Milisava Sakulca, Žarka Popovića, dr. Marko Kapamadija, prosvetni nadzornici dr. Vladimir Belajčić, dr. Niko Mrvoš, Svetislav Marić i dr. Žarko Kapamadija.

Konačno savezni prosvetni odbor je za svoje članove braću Jovana Popovića, Vojko Jovanovića, Milisava Sakulca, Žarka Popovića, dr. Marko Kapamadija, prosvetni nadzornici dr. Vladimir Belajčić, dr. Niko Mrvoš, Svetislav Marić i dr. Žarko Kapamadija.

Konačno savezni prosvetni odbor je za svoje članove braću Jovana Popovića, Vojko Jovanovića, Milisava Sakulca, Žarka Popovića, dr. Marko Kapamadija, prosvetni nadzornici dr. Vladimir Belajčić, dr.

četiri, i jedanput na šest stranica između. Kako se nedeljnim izlaženjem troškovi oko lista mnogo povisuju, drži da bi trebalo posviti i pretplatu, jer prema učinjenom predračunu ukazao bi se izvestan manjak. Taj manjak imala bi pokriti saveznu uprava. Oblik »Sokolskoga Glasnika« ostao bi isti kao i do sada.

Nadalje predlaže, da uredništvo tehničkog organa sa novom godinom preuzme savezni načelnik brat Bajželj, a uređivanje »Sokolića«, kojega je do sada uređivao brat Bajželj, preuzima brat Josip Jeras.

Nakon povedene debate prima se predlog brata Gangla sa jednom izmenom, da se pretplata na »Sokolski Glasnik« ne povisuje, već da ostane ista kao i do sada (t. j. 50 Din godišnje), a eventualni deficit da se pokrije budžetom predviđenom sumom.

Ekonom Saveza brat Branko Živković podnosi izveštaj o radu gospodarskog odsjeka. Iznosi, da se gospodarski odsjek 15. decembra preuzeo dešvet kopija filma I. svesokolskog sleta Sokola kraljevine Jugoslavije. Prikazivanje filma organizirati će savezna kancelarija sa gospodarskim odsjekom, a njegovo plasiranje proveće se na strogo finansijskoj bazi, kako bi se podmirili troškovi oko izradbe filma.

Nadalje predlaže, da se uputi Poštansku direkciju u Beogradu, da sve novčane doznake, pa i one koje dolaze poštanskim uputnicom, dostavlja Poštanskoj štedionici, a na račun Saveza. Gledom na put i borgavak brata načelnika i načelnice u Pragu na sednici tačnijeg načelništva predlaže, da se načelnistvu Saveza u tu svrhu votira akcocija.

Predlozi brata ekonoma primaju se.

Brat tajnik Brozović podnosi izveštaj o organizaciono-pravnog odsjeka, pa se temeljem njegovog referata, a po zaključku ovog odsjeka po predlogu Sokolske župe Niš, koja je sprovela čitav akt o disciplinskom postupku protiv člana Franje Tušara zaključuje, da se isti na osnovu četrnaeste tačke člana 17. Statuta, a na osnovu prve i druge tačke § 15. pravilnika za sokolsku društva isključuje iz Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. — Prijava se.

Brat Radiša Nišavić kao predsednik revizionog odbora Saveza podnosi izveštaj o izvršenoj reviziji savezne računskog poslovanja. Izveštaj revizionog odbora primljen je do znanja, a tim dodatkom, da bez izvornog potpisa ekonoma Saveza nema da se provede ma i jedna isplata bilo koje vrsti, dok se poslovni odnos između Jugoslovenske Sokolske Matice i Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije imade rešiti medusobnim sporazumom putem gospodarskoga odsjeka Saveza.

Brat dr. Dragić drži, da iako ekonom Saveza izveštava o čitavom novčanom poslovanju Saveza, da bi bilo celishodno, da i brat blagajnik od vremena na vreme izveštava o stanju blagajne. — Predlog se prima.

Brat Gangl izveštava o izdavačkom programu Jugoslovenske Sokolske Matice za godinu 1931., koji se izveštaj prima do znanja.

Pošto je time dnevni red sednice bio posvema iscrpljen, to brat Gangl predlaže, da se naredna sednica izvršnog odbora Saveza održi 12. januara 1931., a sednica plenuma uprave 8. februara 1931. godine. Ovaj predlog bio je prihvacen.

Letonija 83%, Austrija 7%, Grčka 5%, Čehoslovačka 5%, Engleska 5%, Norveška 5%, Bugarska 3%, Portugalska 3%, Litavska 0,48%, Danska 0,46%.

117.000 radničkih vežbača u Čehoslovačkoj

Savez čehoslovačkih radničkih težovežbačkih društava izdao je pre nekoliko nedelja statistiku za 1929. godinu. Broj aktivnih pripadnika saveza god. 1929. iznosio je 117.622, što znači porast od god. 1928. za 8537. U savezu je organizovanih 46.338 muških, 15.160 žena, 8454 naraštaja, 6988 naraštajki, 20.095 muške dece i 20.587 ženske dece. Najviši porast vežbi savez kod omladine, što je posledica agitacije za omladinske dane god. 1930.

Čestitka brata Adama Zamoyskog

Predsednik poljskog sokolskog Saveza br. Adam Zamoyski uputio je

ПРВА СРПСКА ПАРНА ПИВАРА

ЂОРЂЕ ВАЈФЕРТ А. Д. У БЕОГРАДУ

производи своја чувена пива бело „Експорт“ и црно „Св. Ђорђе“ која се продају у бурадима и флашама

Телефони пиваре 355 и 3410 • Телефон стоваришта у Београду 582

redakciji »Sokolskog Glasnika« sledeću čestitku:

Molim poštovanu redakciju »Sokolskog Glasnika«, da primi moje srdačne čestitke božićne i novogodišnje uz naš bratski sokolski pozdrav: Czolem! Zdravo!

Druh Adam Zamoyski.

KNJICE I LISTOVI

SVEČANI BROJ »SOKOLSKIH LISTOVA«

Prilikom proslave desetgodišnjice lužičko-srpskog Sokolstva, koja se održala 26. novembra 1930. god. u Budućinu, izšao je svečani broj lužičko-srpskih »Sokolskih Listova«. Na prvoj strani donose krasan dvorez br. Měřćina Nowaka. Br. Jan Škala objavio je pesmu o lužičkom sokolskom jubileju. Savezni starešini br. Jakub Šajba i savezni načelnik br. Jan Meškank opisano opisuju razvoj lužičkog Sokolstva kroz 10 godina, a savezni tajnik br. Gustav Janak raspravlja o značaju sokolske organizacije. Sledi zatim razne pesme te radovi odišenih narodnih voda, kao br. dr. Arnošta Muke, br. Marka Smolera, br. Bjarnata Krawca, br. dr. M. Kriečmara, br. Jakuba Šewčika (kat. svećenik) i dr. Na kraju, u kratkome članku seća se br. Michael Nawka osnivača Sokolstva Tyrša i Fügnera.

BRAZILSKÝ PRUKOPNIK.

Iz Sao Paula primili smo prvi broj ovog lista, koji ima juočeslovenski prilog »Jzseljence«. Ovaj prilog počeo je sa 10. decembrom 1930. izlaziti kao zaseban list pod imenom »Brazilski Slovan«. Članci u listu pisani su u sva tri jugoslovenska narečja.

SOKOLIJADA.

Izašla je iz štampe zbirka sokolskih i rodoljubivih pesama za deklamovanje i pevanje, u cilju podizanja sokolskog duha, od brata dr. Vojislava V. Rašića, jednog od osnivača našeg predratnog Sokola u Beogradu i Srbiji. Knjiga ima oko stotinu pesama, sa velikim brojem slika iz Sokolstva i viteštvu, a sve u jugoslovenskom duhu.

Cena knjizi je veoma mala: samo 20 dinara, a knjiga zaslužuje, da je svaki ima i preporuči svakoj porodici i svakome Sokolu.

Knjiga se može dobiti i kod pisa, u ulici Kraljice Natalije, 14 u Beogradu; poštanski ček 50.788; na deset i više komada daje se 10% u nove ili u knjigama.

UPUTSTVA, KAKO SE GRADE PROSTORI I SPRAVE ZA TELESNE VEŽBE.

Potrebna knjiga za prednjačke tečajeve.

Svakom dobrom pradnjaku potrebna je ova knjiga kao priručnik u sokolskom radu. Po njoj će naučiti higijenu vežbaonice i letnjeg vežbalista. Naučiće kako se imaju graditi sokolski domovi i sve sprave. Knjiga je dosada imala veliki uspeh. Pošto imam još samo nekoliko stotina primeraka, a želim pomoći i siromašnijim društvinama i prednjačima, to sam joj snizio cenu na 12 Din, ako mi se novac

unapred pošlje. Poručuje se kod pisa Ante Todić, profesor, Smederevo, gimnazija.

POVEST GIMNASTIKE I SOKOLSTVA.

Kako je prvo izdanje knjige »Po-vest gimnastike i Sokolstva« od br. Bogdana V. Spernjaka, učitelja gimnastike i načelnika Sokolskog društva Vinkovci, već sasvim rasprodano, pišac će ovu knjigu izdati u drugom izdanju. Knjiga je rađena prema današnjem nastavnom programu za srednje i stručne škole, a namenjena omladini. Sokolima, slušaocima prednjačkih tečajeva i svima onima, koji imaju ljudbavu prema telesnoj kulturi.

Knjiga će izati iz štampe januara 1931. te će imati do 80 strana. Cena knjizi je u pretplati 12 Din, a kasnije 15 Din. Za knjigu može se prijaviti bez slanja novca. Prijava obavezuje preuzimanje knjige, a šalje se na adresu pisa.

KALENDARIĆ SOKOLSKE OMLADINE 1931.

Pod uredništvom br. E. Gangla izšao je upravo iz štampe Kalendarić sokolske omladine za 1931. god. Pored kalendarskog dela donosi nekoliko lepih članic i ikoniskih uputa, kao pesmu br. E. Gangla: »Dvignimo srce!« Nj. Vel. Kralj Sokolstvu; Pravilnik za nošenje članske i naraštajske značke; članak br. Dušana M. Bogunovića; Sokolska omladina budućnost države; zatim mnoga lepa sokolska gesla i nekoliko korisnih naputaka. Kalendarić je ukusno opremljen i ilustrovan. Cena Din 2 po komadu. Naručuje se kod Jugoslovenske Sokolske Matice, Ljubljana (Narodni dom).

»Zastava«. Predratna splitska »Zastava« počinje s novom godinom po novim izlaziti i to utorkom i petkom. Vlasnik, izdavač i urednik lista je dr. Oskar Tartaglia. Pretplata za celu godinu iznosi Din 180. Uredništvo i uprava nalaze se u Splitu, Trumbićeva obala br. 3.

»Slovenský Sokol«, glasilo slovačkog Sokolstva severne Amerike donosi u svom 22. broju na uvodnime mestu opširan članak o Savezu »Slovenskog Sokolstva«.

»Soko na Jadranu«, glasnik sokolskih župa Split, Zadar-Sibenik i Sušak-Rijeka. Urednik: S. Vrdoljak. Br. 12. Glasnik Saveza Trezvene Mladeži. God. XI., br. 4. Urednik: Slobodan Popović.

UREDNISTVO »SOKOLIĆA«

od nove godine povereno je bratu prof. J. Jerasu, koji moli dosadanje kao i nove saradnike, da svoje radove za list »Sokolić« šalju na jekušnije do 5. svakog meseca na naslov: J. Jeras, Ljubljana, Levstikova 21/I.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Beograd

SOKOLSKO DRUŠTVO INDIJA.

Proslava 1. decembra.

Sokolsko društvo u Indiji svečano je proslavilo 1. decembra. Osim toga, ove godine navršava se i 25. god. od kada je Soko počeo da širi krila u Indiji, kako lepo reče brat starešina.

Tačno u 9 časova krenuli su Sokoli u

impozantnoj povorci na blagodarenje u obe crkve, kojemu su učestvovali i predstavnici mesne političke vlasti i raznih kulturnih i humanih ustanova.

Posle blagodarenja Sokoli su pod barjakom i na čelu sa svojim starešinstvom, praćeni velikim brojem građanstva, odmarašali u gradskim parkovima, gde su na spomenik Nj. Vel. Kralja Petra I. Oslobođioča položili divan venac. Starešina, brat Dore Vojnović održao je tom prigodom kratak

i dirljiv govor, u kome je istakao, da Sokolstvo polaže ovaj venac, jesenjeve čevče, hoće na vidi dan slobode i ujedinjenja, oda pietet svoje Velikom Kralju. Odaje pietet i svima borcima palim za slobodu i građanima Indije, palim u prošlost svetskom ratu. Svi prisutni kliju: Slava Mu! Slava Im! Čutanjem od jedne minute odano je dužno poštovanje Velikom Kralju.

U 10 i pol časova, u sokolani, pred punom salom Sokola i gostiju otvara starešina svečanu sednicu. Sokolski orkestar otkrivaće državnu himnu. Prosvetar, brat Mihailo Prica, govorio je zatim o značaju 1. decembra. Njegov lepi govor popraćen je na koncu odusevljenim poklicima Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom Domu, Jugoslaviji i Sokolstvu.

Posebno, starčešina brat Đorđe Vojnović, izložio je istorijat Sokolstva u Indiji. Završujući svoj govor, brat starešina pozvao je prisutne da odaju pietet umrlim članovima Sokola. Svi ustaju i kliju: Slava!

Pošto je društveni zbor otpevao »Sokolsku«, brat starešina pročitao je sledeći brzozavojni pozdrav Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru: »Sokolsko društvo Indije, proslavljajući državni i sokolski praznik i 25. godišnjicu svoga opstanka, sa svoje svečane sednice šalje svome Starošini izraz bezgranične ljubavi i odanosti: Zdravol! Potstarešina brat Radomir Luković govorio je o mnogobrojnim žrtvama palim za slobodu i ujedinjenje i o zadatku Sokola u pogledu vaspitanja omladine u nacionalnom i viteškom duhu.

Sokolski orkestar otkrivaće pravljeno je zatim sokolski marš, i time je završena svečana sednica sa burnim poklicima Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom Domu i kraljevini Jugoslaviji.

Uveče, u 20. sati, održana je u sokolani svečana akademija, koja je odlično uspela u svakom pogledu.

Društveni pevački zbor, pod upravom učitelja brata Ernesta Novaka, veoma uspešno otpevao je dve pesme: Sokolsku himnu na Bajčiću i »Sa severa veta duše« od Lihovackog. Dirigent kao i pevači bili su nagrađeni burnim aplauzom.

O vežbama Sokola i Sokolica, teško je pisati. To je trebalo videti. Ne zna se tko je bolje izvodio. Ili deca svoje vežbe sa zastavicama i obručima, ili naraštaj svoje sa palicama i na gredi, ili članovi svoje. Osobito su izvedene vežbe »Polkin ples«, koje je izveo ženski naraštaj, vežbe sa trakama izvele su članice, a »Petice« članovi.

Sala je bila prepuna građana Jugoslavije i Nemaca, koji su se u vrlo lepom broju odazvali i pratili ceo program sa velikim interesovanjem. Sokoli i Sokolice, svojim divnim radom, stekli su velike simpatije kod gostiju, što su im na vidi način iskazivali, burno ih pozdravljajući iz svake izvedbe.

Posebne razvile se igranka. Svirao je na opšte zadovoljstvo sokolski orkestar, pod rukovanjem brata Dure Polture.

Župa Celje SOKOLSKO DRUŠTVO CELJE.

Telovadna akademija.

Težko je pisati samo hvalo, tada telovadna akademija, katero smo gledali u soboto 29. novembra na predvečer 12. praznika ujedinjenja u mestnom gledalištu, to hvalo zasludi u polni meri. Svečanost je posebno dvignula prisutnost predstavnika vseh državnih in vojaških oblasti.

Točno ob pol 21. juri zadoni moguća sokolska koračnica, nakar se pojavi pred zaveso društveni starosta br. dr. Hrašovec, ki je zanositem govoru razloži pomen 1. decembra za Sokolstvo.

Zavesa je dvigne. Dvanaestorica lepih telos u kratkih črnih hlačah izvaja s najvećoj skladnostju in sigurnostjo izredno težke vaje. Prevali, stoje in prednosti strumi in skloni. Videlo se je, da so polozili v vajo mnogo truda in resnosti. Gleda težko je bila to vsekakor točka

vanja žene. V teh smereh, so sicer kratko nakazani razni borilni gibi, stope na rokah, opore i. dr., se od telovadk zahteva že precejšnji fizičnih naporov in vztrajnosti. Izvedba je bila z ozirom na vse težje kote prav dobra.

Sledi član na bradiji. Dolga je vrsta, znak, da br. načelnik ni bil v zadregi, ko jih je zbiral. Gledalcem je sreča nastajalo, ko so gledali drzne premete in raznožke. Glasni »ejek in »voj« so bili nagrada med, navdušeno ploskanje pa po izvedbi vaje. Enak uspeh je bil na drugo. Po svoji se stavki izredno težke in z vso eleganco izvedene vaje polne točev naprej in nazaj so nas zadivile. Blagohotno smo prezrli lahka krčenja rok in nog onih, ki v velesločih še niso »ravn doma«. Z veseljem moramo ugotoviti, da je bilo v vrsti nekaj telovadcev, ki bi pri sistematičnem treninju lahko stopili v vrsto mednarodnih.

»Povesti« članic so izražale v lepih ritmičnih gibih rok vso občuteno mehko bo godbe. V pogledu gracioznosti gotovo najlepša točka večera. Skoda, da je skladnost malo trpela.

Onemeli smo. Na kraškem polju tam nekje neznamo se iz mrača održa spomenik štirim tržaškim žrtvam. Vidi se samo silhueta sklonjene postave. Pod njo leseni križ s trnjevim vencem in štiri imena. Preprosto, ali vsak je razumel »Naša bol«. Globokega molka niti padla zavesa ni pretrgala.

Sedmorica članov dijakov s svojim velikim globusom kaže, da sega Sokolstvo po celem svetu. Izvedba in skladnost naravnost vzorna. Poznalo se je, da so se za nastop temeljito pripravili, saj smo pa od dijakov tega že vajeni.

»Polka« članic je bila kombinacija mostov narodnih plesov. Polko je pestrost narodnih noš znatno dvignila. Kakor da gledamo »Prodano nevesto«, se nam je zdelo. Niti opazilo se ni, da je godba hišnim gibom in poskokom včasih komaj sledila.

O »Faustu«, ki mu je oče umetnik naš dr. Murnik, ne bom zgubil mnogo besed. Vsebino pozna vsakdo. Ne vem kaj je pravilnejše, ali je to vtelešena godba ali godba v gibi. Vsled mnogih obratov enojnih in dvojnih, ki si sledi hitro drug za drugim, je Faust izredno težka kompozicija. In zato naj imajo vsi sobotni člani in članice tem slajši zavest, da bi jih bil celo strogi »ata« pohvalil.

Sledila je še alegorija. Star umetnik br. Benčan je besede »Sokol kraljevine Jugoslavije« ponazoril v sliki. Namena se mu je izborna posrečila, pa kako bi tudi ne, saj br. Benčan svoj poseb razume.

Spored je bil s tem končan.

Polni pohvale smo se vračali na svoje domove. Vodniki br. načelnik Poljšak, njegov namestnik Grobelnik in načelnica s. Grudnova zasluzijo za svoj trud polno priznanje, saj je bila tako uspela akademija nad njihovega napornega dela, katerega more oprvli le trdnova volja in sokolska vztrajnost. Hvala pa tudi vsem ostalim nastopajočim za lep, užitka poln večer. Le naprej do novega uspeha.

Zupa Karlovac

SOKOLSKO DRUŠTVO KARLOVAC.

Proslava 1. decembra.

Sokolstvo društvo u Karlovcu proslavilo je državni i sokolski praznik vemo svečano. Proslavi su učestvovali predstavnici vojnih i civilnih vlasti, sve društveno članstvo i vrlo velik broj građanstva.

Proslava je počela 30. novembra u 9. sati naveče otvaranjem svečane sednice po starešini društva br. dr. Varioli. U svom govoru br. starešina izneo je nacionalnu idejo Sokolstva naglasivši, da sokolska misao stvara jedan duh utelovljen v ljubavi prema našoj domovini, da stvara jedno uverenje da smo jedan narod i da nam je spas samo v složnom in neumornom radu za kralja i otadžbinu.

Brat prof. Nikšić izneo je značaj 1. decembra. Osvrnuo se na prošlih 12 godina, koje smo proživelj v lastotoj državi, kao sloboden narod. Prikazao je rad našega viteškega Kralja, koji nas svojom močnem rukom vodi boljov in sigurno budućnosti. Svoje misli posvetio je uspomeni svih naših diničnih heroja, koji su nam v amanet ostavili ovu veličanstvenu zgradu, koju sa ljubavlju in ponosom zavemo Jugoslavijom, podukavši, kako je u našem načodu od uvek bilo moralne in telesne snage. Obe ove snage valja nam sačuvati v visokim i smelom sokolskom poletu; u zdravom je telu i zdravu dušu.

Iza ovih pažljivo poslušanih govorov in odšivenjenoj klicanju Kralju i Jugoslaviji, članovi i članice, te muški i ženski naraštaj izveli su nekoliko vežba, kar »Barkarolu«, ritmički valčik, vežbe sa vrcama i t. d. a to uz pratnju društvene fanfare in orkestra.

Svečana akademija zavrsena je po laganjem zaveta svega članstva. Nakon tog fanfara je intonirala državnu himnu. Zatim razvila se lepa zabava.

Na dan 1. decembra nastavljena je akademija. Preko hiljadu naših dece iz svih osnovnih škola sakupilo se po sle podne v društvenoj dvorani. Naraštaj i deca izvodili su razne lepe vežbe in igre. Ovaj deo proslave zavrsio se prevođenjem dece v naraštaj. Značenje proslave obrazložilo je deci i naraštaj br. dr. Variola, a zaveta br. Zemljak. Oduševljeno se je klical Kralju i Jugoslaviji.

Opšte je uverenje kod svih, da je ovaj svečani čin pobudio kod dece jak osečaj ljubavi prema Kralju, otadžbinu i Sokolstvu, a gledom s pedagoške strane bio je od močne vaspitne vrednosti. D.

Zupa Kragujevac

SOKOLSKO DRUŠTVO PARACIN.

Proslava 1. decembra.

Državni i sokolski praznik proslavljen je ove godine na Paraćinu na svečan način. Do danas Paraćin nije zapamtio određeniju manifestaciju, koja je obavljena uz saradnju ovdašnjih rezervnih oficira, ratnika i građanaka.

Na dan ujedinjenja, 1. decembra u 8 časova pre podne, Sokoli su formirali povorku u Sokolskom domu i krenuli kroz varoš u crkvu.

Posebno blagodarenja formirala se povorka, kojoj se priključiće predstavnici mestnih vlasti, vatrogasci i mnogobrojno pučanstvo, te je krenula uz sviranje veselih čarobnica vatrogasne glazbe kroz glavnije ulice našeg Legradja in stiga pred zgradu državne osovne škole, odakle su predstavnici vlasti, Sokoli i vatrogasci pošli u zavabiće učitelja redovnika, koje su sa našim upraviteljem škole priredile prigodnu svečanost, metnuvši na program vrlo biračne tačke, koje su izazvale buru pljeska i klicanja Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom Doru, te starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Prestolonasledniku Petru. Vrhunac određenja postignut je na svečanoj sednici našel Sokolskog društva, na kojoj su takoder prisustvovali predstavnici vlasti i voda vatrogasaca, a koju je prigodnim govorom otvoril brat starosta Mr. Ljubomir Rikati, koji je zatim predao reč bratu načelniku Ljubomiru Vranku, upravitelju škole, koji je održao predavanje o značaju 1. decembra sa gledaša nacionalno-dražavnog i sokolskog, što je izazvalo ponovno buru klicanja Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom Doru, te starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Prestolonasledniku Petru. Predsednik vlade. Nakon toga otpošlani su brzozavni pozdravi Nj. Vel. Kralju Aleksandru I., Prestolonasledniku Petru, starosti Sokola kraljevine Jugoslavije, Predsedniku vlade Petru Živkoviću i Ministru prosvete Boži Maksimoviću.

Prostrana sala Sokolskog doma bila je prepuna. Svečanu sednicu otvorio je brat starešina Predrag Nikolić.

Brat tajnik Mil. Marić održao je vrlo lepo predavanje o značaju 1. decembra i ulozi Sokola u stvaranju naše državne zavjednice. Po svršenom predavanju nastao je aplauz i uvici: Živeo Kralj! Živeo Kraljevski Dom! Živei Sokoli!

Zatim se pristupilo polaganju sokolskog zaveta. Zavet je položilo preko 40 članova i članica. Po položenom zavetu br. starešina pričačio je svakom novom članu sokolsku značku i srdično mu čestitao stupanje u sokolske redove, a naraštajima, učesnicima na sletu pričačio značku sa likom našeg starešine Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra.

Posebno svršenog programa veliki broj građana oba pola pristupili su starešinstvu sa željom da postanu Sokoli. Odmah su im razdali pristupnike.

Svečanost je završena uveče bakljom kroz varoš.

Zupa Ljubljana

SOKOLSKI SESTANEK V RIBNICI.

Uprava sokolske župe Ljubljana je sklenila prirediti večkrat v župnem območju sokolske sestanke župnih činiteljev s činitelji krajevnih sokolskih društev, kar je vsekakor velike važnosti za uspešno delo, ker se v medsebojnem razgovoru uredi lahko ogromno število raznih za razmah organizacije važnih vprašanj. Dne 21. decembra 1930. je odšlo lepo število župnih funkcionarjev, na čelu z br. župnim starostom dr. Pipenbacherjem v Ribnico, da stopi tamkaj v stike z zastopniki vseh društva ribniškega okrožja. Odprava pa je imela v svoji sredi tudi I. namestnika staroste Saveza SKJ br. Gangla. Po presretnem sprejemu na kolodvoru so se podali vsi delegati v trg, kjer so si najprej ogledali tvornico telovadnega orodja brata Jakoba Oražma, ki je pokazala svojo veliko gibnost baš na vsesokolskem zletu v Beogradu. Lastnik br. Oražem je razkazal vsem prisotnim vse tvorniške prostore, ki so lepo in smorenno urejeni. Popoldne pa se je vrisil sestanek v dvorani pri »Cenetu«, ki so ga udeležili zastopniki sokolskih društev in čet iz Ribnice, Dolenje vasi, Velikih Lašč, Sodražice, Kočevja ter pripravljalnega odbora iz Strug. Po pozdravnem govoru br. dr. Pipenbacherja v društvenega staroste iz Ribnice br. Ančika je imel kratek nagovor na zbrane sreski načelnik br. Placer, nakar so se pričeli podrobni interni razgovori. Ko je pozneje napolnilo članstvo ribniškega društva prestrano dvorano, je povzel besedo br. Gangl, ki je v krasnem govoru orisal sokolsko delo za preporod naroda in žel za svoja izvajanja burno odobravajmo. Potem pa se je vršil bratski sestanek, pri katerem je sodelovali tudi orkester na lok domačega sokolskega društva. Žal, je kmalu prišel čas odhoda. Slovo od vseh udeležencev se stanka je bilo izredno prešerno in bratsko. Uspeh, ki ga je dosegel sestanek, je prav odličen in le želimo, da bi se slične prireditve nadaljevale tudi po drugih okrožjih.

SOKOLSKO DRUŠTVO LITIJA SMARTNO.

Proslava 1. decembra.

Dopolne dne 1. decembra se je močna četa članov v kroju s praporom udeležila cerkvene proslave. Zvezcer je priredilo društvo akademijo z bogatim sporedom, ki je obsegal nagovor staroste, zaobljuje novega članstva, pevske in telovadne točke, deklamacije in alegorije.

Dvorana sokolskega doma je bila prenapolnjena občinstva, ki je bilo zelo zadovoljno s to lepo prireditvi.

Zelimo kmalu zopet videti tako akademijo, ki jo pa naj pomnožijo tudi vrste članov in moškega naraštaja. B. L.

Zupa Maribor

SOKOLSKO DRUŠTVO LEGRAD.

Proslava 1. decembra.

Ceo Legrad bio je 1. decembra iskičen našim jugoslovenskim zastavama. Sokolstvo našega mesta sakupilo se pred zgradom državne osovne škole oko 9 sati, dokad je korporativno pod državnem zastavom pošlo na blagodarenje.

Posebno blagodarenja formirala se povorka, kojoj se priključiće predstavnici mestnih vlasti, vatrogasci i mnogobrojno pučanstvo, te je krenula uz sviranje veselih čarobnica vatrogasne glazbe kroz glavnije ulice našeg Legradja in stiga pred zgradu državne osovne škole, odakle su predstavnici vlasti, Sokoli i vatrogasci pošli u zavabiće učitelja redovnika, koje su sa našim upraviteljem škole priredile prigodnu svečanost, metnuvši na program vrlo biračne tačke, koje su izazvale buru pljeska i klicanja Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom Doru, te starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Prestolonasledniku Petru. Vrhunac određenja postignut je na svečanoj sednici našel Sokolskog društva, na kojoj su takoder prisustvovali predstavnici vlasti i voda vatrogasaca, a koju je prigodnim govorom otvoril brat starosta Mr. Ljubomir Rikati, koji je zatim predao reč bratu načelniku Ljubomiru Vranku, upravitelju škole, koji je održao predavanje o značaju 1. decembra.

Načelnik je izjavil, da je vrlo lepo razvijeno življenje našega mesta, da je bila uspešna leta 1930. in da je bila uspešna leta 1931. Po njem je izjavil, da je vrlo lepo razvijeno življenje našega mesta, da je bila uspešna leta 1930. in da je bila uspešna leta 1931.

Posebno blagodarenja formirala se povorka, kojoj se priključiće predstavnici mestnih vlasti, vatrogasci i mnogobrojno pučanstvo, te je krenula uz sviranje veselih čarobnica vatrogasne glazbe kroz glavnije ulice našeg Legradja in stiga pred zgradu državne osovne škole, odakle su predstavnici vlasti, Sokoli i vatrogasci pošli u zavabiće učitelja redovnika, koje su sa našim upraviteljem škole priredile prigodnu svečanost, metnuvši na program vrlo biračne tačke, koje su izazvale buru pljeska i klicanja Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom Doru, te starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Prestolonasledniku Petru. Vrhunac određenja postignut je na svečanoj sednici našel Sokolskog društva, na kojoj su takoder prisustvovali predstavnici vlasti i voda vatrogasaca, a koju je prigodnim govorom otvoril brat starosta Mr. Ljubomir Rikati, koji je zatim predao reč bratu načelniku Ljubomiru Vranku, upravitelju škole, koji je održao predavanje o značaju 1. decembra.

Načelnik je izjavil, da je vrlo lepo razvijeno življenje našega mesta, da je bila uspešna leta 1930. in da je bila uspešna leta 1931.

Posebno blagodarenja formirala se povorka, kojoj se priključiće predstavnici mestnih vlasti, vatrogasci i mnogobrojno pučanstvo, te je krenula uz sviranje veselih čarobnica vatrogasne glazbe kroz glavnije ulice našeg Legradja in stiga pred zgradu državne osovne škole, odakle su predstavnici vlasti, Sokoli i vatrogasci pošli u zavabiće učitelja redovnika, koje su sa našim upraviteljem škole priredile prigodnu svečanost, metnuvši na program vrlo biračne tačke, koje su izazvale buru pljeska i klicanja Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom Doru, te starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Prestolonasledniku Petru. Vrhunac određenja postignut je na svečanoj sednici našel Sokolskog društva, na kojoj su takoder prisustvovali predstavnici vlasti i voda vatrogasaca, a koju je prigodnim govorom otvoril brat starosta Mr. Ljubomir Rikati, koji je zatim predao reč bratu načelniku Ljubomiru Vranku, upravitelju škole, koji je održao predavanje o značaju 1. decembra.

Načelnik je izjavil, da je vrlo lepo razvijeno življenje našega mesta, da je bila uspešna leta 1930. in da je bila uspešna leta 1931.

Posebno blagodarenja formirala se povorka, kojoj se priključiće predstavnici mestnih vlasti, vatrogasci i mnogobrojno pučanstvo, te je krenula uz sviranje veselih čarobnica vatrogasne glazbe kroz glavnije ulice našeg Legradja in stiga pred zgradu državne osovne škole, odakle su predstavnici vlasti, Sokoli i vatrogasci pošli u zavabiće učitelja redovnika, koje su sa našim upraviteljem škole priredile prigodnu svečanost, metnuvši na program vrlo biračne tačke, koje su izazvale buru pljeska i klicanja Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom Doru, te starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Prestolonasledniku Petru. Vrhunac određenja postignut je na svečanoj sednici našel Sokolskog društva, na kojoj su takoder prisustvovali predstavnici vlasti i voda vatrogasaca, a koju je prigodnim govorom otvoril brat starosta Mr. Ljubomir Rikati, koji je zatim predao reč bratu načelniku Ljubomiru Vranku, upravitelju škole, koji je održao predavanje o značaju 1. decembra.

Načelnik je izjavil, da je vrlo lepo razvijeno življenje našega mesta, da je bila uspešna leta 1930. in da je bila uspešna leta 1931.

toliku, pa u pravoslavnu crkvu. Iza toga sledilo je defilovanje na obali, a onda svi se okupise u Sokolani. Pored Sokola prisustvovali su svećaniji sednici, koja se održala u 11 sati, svi predstavnici vlasti i mесnih društava, općinski većnici, kao i mnogo naroda. Starešina brat prof. Marčić otvorio je sednicu potsećajući na ovaj istorijski dan i ciljeve Sokolstva. Setio se umrlih poslužnih članova, kojima je odana počast. Po tom su pročitani telegrami, među kojima i g. bana Smiljanica, koji glasi: Sokolskom društvu, čuvaru mrtve straže na plavom Jadranu, čestita današnje slavlje uz sokolski pozdrav: "Zdravo! — ban Smiljanic. Živio ban, zaorilo je dvoranom. Potstarešina brat Lazar Čučak govorio o značenju 1. decembra. Crta borbe našega naroda, naših najvećih umova i heroja za državno i narodno jedinstvo. Spominje i za robljenu braću, kojima neka bude ovaj dan zvezda bolje budućnosti. Sokolski je put jasan i Sokolstvo korača sa ostalom sokolskom braćom tome cilju, da jedan dan odjekne od Urala do Baltika: Hej Sloveni! Zakunimo se danas da čemo i zadnju kap krviti dati za naš Jugoslaviju. Neka živi naš prvi Sokol Kralj Aleksander, neka živi naš starešina Prestolonaslednik Petar, neka živi Jugoslavija! Krasni govor brata Čučaka bio je burno pozdravljen, a muzika je otsvirala državnu himnu.

Posle toga obavio se prelaz iz pomladu u naraštaj, i iz naraštaja u članstvo uz nekoliko sokolskih reči brata starešine. Predate su plakete naraštaju, koji je sudečovao sletu u Beogradu, zatim je članstvo položilo sokolski zavet. Pošto se otpevalo "Hej Slavenic", sednica je zaključena.

Naveče je održana svećana akademija, koju je otvorio brat Bendiš sa divnom Ganglovom pesmom "Prvi decembars". Sledile su vrlo dobro izvedene vežbe muške i ženske dece, naraštaja muškog i ženskog i članova. Između istih deklamirala je sestra S. Radonić pesmu "Šrite Ljubav". Puška je svih sa burnim pljeskanjem pozdravila. Iza akademije razvio se ples.

SOKOLSKO DRUŠTVO HERCEG-NOVI.

Za poslednjih 7 meseci Sokolsko društvo u Herceg-Novome uspelo je da postigne velike rezultate. Za to kratko vreme osnovano je osam seoskih sokolskih četa, dva sokolska društva, uzelo se učešće na svesokolskom sletu u Beogradu, priredilo jedan javan čas, proslavu svoje dva desetogodišnjice i stogodišnjice rođenja

J. Dj.

Zupa Kranj

KDOR SOKOL, TA SMUČARI!

Sokolstvo stremi za tem, da pritegne v svoji sestav vse panege telesne vzgoje in

sodobnega sporta, v kolikor so za okrepitev fizičnih in moralnih moći ter narodnega zdravja koristne. Privabiti hoče v svoj krog najširše plasti naroda ter ga dvigniti v vrsto onih kulturnih narodov, ki gojijo telovadbo in sport v najširšem obsegu že dolga leta.

Najinicijativno sokolske mladine so se zadnja leta osnovali v sokolskih društvljih in župah smučki odseki, ki so po dogovoru med tehničkim vodstvom Saveza SKJ in predstavniki Jugoslovenskega zimsko-sportnega saveza lahko vsi včlanjeni v JZSS.

Najvažnejše določbe sporazuma med SKJ in JZSS so: Savez SKJ dovoljuje vsem svojim društvom, ki imajo svoje smučke odseke in ki gojijo smučarstvo med svojim članstvom, naraščanjem in deco, da se lahko včlanijo v JZSS. JZSS se obvezuje sprejeti v članstvo tudi vsa ona društva, ki imajo v svojih smučkih odsekih manj ko 20 smučarjev. Savez SKJ bo v upravlem in tehničnem odboru JZSS priznemo zastopan, zaenkrat pa odreja po enega člana v upravni in tehnični odbor JZSS. Društva Saveza SKJ, odnosno njega člani ne morajo vršiti onih dolžnosti, ki so protivna sokolski načelom. Smučke tekme, katerih se udeležujejo samo smučarji Sokoli, niso podvržene odobrenju JZSS.

Zadevni sokolski pravilnik pa pravi: Gojiti smučarstvo in širiti zmisel za njega med članstvom in sokolsko mladino; posvečevati v smučanju začetnike, kakor tudi že izvezbane smučarje; prirejati društvene smučke tekme in izlete, predavanja o smučanju ter smučke tečaje; pomagati članstvu pri nabavi smučkih potrebi; skrbeti za skupno prenošenje pri izletih, prijavljati vsako poškodbo, ki bi se pripetila pri vadbi ali tekmi, skrbeti, da se tekmovalci pred tekmo zdravniško pregledajo itd.; izvrsavati vse predpise in navodila s strani zupnega smučkega odseka; javljati zupnemu smučkemu odseku vse izlete, oziroma tekme, ki bi se vrstile v društvu, kakor tudi statistične podatke o udeležbi pri smučanju ter funkcionarje državnega smučkega odseka; smučski odsek spada pod skupno vodstvo prednjačkega zbora društva (pri sejih ga zastopa njegov načelnik); vsakokratni načelnik smučkega odseka mora biti član društvenega prednjačkega zbora; dolžnost odseka je, da si nabavi ročno lekarino, ki naj se nosi pri vadbi, oziroma tekmal vedno s seboj.

Iz dogovora se vidi, da so lahko vši sokolski smučki odseki včlanjeni pri JZSS. Ako so Sokol-smučarji člani teh odsekov poleg tega tudi člani kakega kluba, ki goji zimski sport, se lahko udeležujejo tekem svojega kluba v okviru JZSS. Kadar pa so tekme, ki jih prireja Sokolstvo v svojem področju, tedaj je vsakega Sokol-smučarja dolžnost, da se udeleži sokolskih tekem, kar ni v nobenem nasprotju z dočebami JZSS. Na nesokolskih smučkih tekma bo lahko vsak Sokol-smučar zastopal barve kluba, za katerega je verificiran ter od njega deležen raznih ugodnosti.

Po sklepu župnega smučkega odseka je za zimsko sezono 1930/31 določen nastopni program:

Vsak društveni smučki odsek naj izvrši točno evidenco vsega članstva in naraščaj, ki goji zimski sport v okviru Sokola, kakor tudi v okviru drugih klubov, kar naj se tako javi župnemu smučkemu odseku, ki ima svoj sedež na Jesenicah.

Vsak društvo naj po možnosti predi tekem zime svojo društveno smučko tekmo, ako pa je to nemogoče, naj jo predi v članstvu bližnjih sokolskih društev. Vse prireditve pa naj se pravočasno javijo župnemu smučkemu odseku.

Sredi januarja 1931. se bo vršil za vse člane smučarjev dadvanečni župni izlet od postaje Podhom na Mrzli studence, kjer bo prenočišče. Naslednji dan se nadaljuje preko Rudnega polja, Uskovnice v Srednjem vas, od tam pa v Bohinjsko Bistrico, od koder bo povratek z večernim vlakom. Izleta naj se udeležijo vši smučarji.

Društvenim odsekom se priporoča, da v svojem področju prirejajo izlete članstva in naraščaja v bližnjo okolico.

Zupni smučki odsek bo priredil v prvi polovici januarja 1931. smučki tečaj pod vodstvom inž. Janka Janša. Dolžnost vseh odsekov je, da pošljajo vsaj po enega člana in eno članico v ta tečaj.

15. februarja 1931. bo župna smučka tekma v Kranju-Stražišču ali v Mojstrani, in sicer za člane, članice, moški in ženski naraščaj. Člani patruljno tekmovanje, članice, moški in ženski naraščaj pa v smučkem teku. Poleg tega bo tekma članov v skokih. Predvidena je smučka tekma žup Dravske banovine.

Sokol-smučarji, ne kalite nočnega miru v planinskih kočah, bodite trezni in dobrobitni, pazite na red in snago v svoji okolici ter ne delajte škodo posestnikom zemljišč, na katerih smučate. **Pazite na oganj,** nasilno in brez dovoljenja koč ne odprijetajte! Z eno besedo, boste vedno in po-

vsod Sokoli. Nosite kot viden dokaz tega svoj sokolski znak. Smučajte predvsem zato, da se utrjujete, da se gibljete v sredobi prirodi, da uživate planinski zrak, mir in sonce sebi v okrepitev, narodu v ponos.

Smučki odsek sokolske župe Kranj.

Zupa Niš

PREDNJAČKI TEČAJEVI.

Inicijativom Sokolske Zupe Niš, održan je u Nišu sokolski tečaj, koji ima za svrhu, da spremi prednjačke i organizatore seoskih sokolskih četa na teritoriji ove župe. Po prvočitnem planu, ovaj je tečaj trebao da obuhvati samo teritoriju naše župe, ali kad je objavljeno prijavljivanje za tečaj, videlo se da se privrjavi veliki broj učitelja izvan naše župe, a sa teritorije Moravske banovine, te je tako ovaj tečaj dobio još šire razmere. Zahvaljujući obilnoj materialnoj pomoći banovine, tečaj je organizovan tako, da su svih tečajnic raspoređeni u 7 grupa, svaka po 7 dana, za koje vreme imaju u Nišu stan i hranu o trošku župe.

Voda tečaja i tehnički nastavnik bio je načelnik župe br. Ivan Tomašić, uz koga je u prvom tečaju radio na tehničkoj strani i br. Rafael Ban, savezni prednjački iz Ljubljane. Ostali prednjački su braća: Radovan Dimitrijević (Sokolska ideologija), Mihailo Milinković (Državno uređenje, Fr. Markešić (Sokolstvo i nacionalna ekon. inija), Tih. Mijatović (Organizacija Sokola i seoskih četa), Jelenko Ivanović (Istoria gimnastike i Sokolstva), dr. D. Mihailović (Higijena, lekarske pouke), Tih. Kostić (Vodenje sokol. račun. knjiga), Milenko A. Marković (Prosvetni rad u Sokolstvu).

Tečaj je otvoren 20. okt. t. g. pridodanim govorom br. starešine Radovana Dimitrijevića, u kome je izneo značaj tečaja i budućeg sokolskog rada tečajnika u našem gradu. U isti mah upućen je pozdravni telegram Starčini jugoslovenskog Sokola Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru i gosp. Dordu Nestoroviću, banu Moravske banovine, velikom pomagaču Sokolstva.

Prvi tečaj (20.—26. X. t. g.) pohodilo je i svršilo 45 učitelja i učiteljic iz niškog, svrljiškog, belopalačnog, nišavskog i negotinskog sreza. Drugi tečaj (27. X.—2. XI.) možemo nazvati učiteljskim, jer je i njegovo pohodilo i svršilo 43 učitelja i učiteljice iz niškog, zaglavskog, ključkog, knja-

Srećnu Novu godinu čestitaju članstvu, naraštaju i deci:

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije

Sokolska župa Banja Luka	Sokolska župa Beograd	Sokolska župa Bjelovar	Sokolska župa Celje	Sokolska župa Cetinje
Sokolska župa Karlovac	Sokolska župa Kragujevac	Sokolska župa Kranj	Sokolska župa Ljubljana	Sokolska župa Maribor
Sokolska župa Mostar	Sokolska župa Niš	Sokolska župa Novi Sad	Sokolska župa Novo mesto	Sokolska župa Osijek
Sokolska župa Sarajevo	Sokolska župa Skoplje	Sokolska župa Split	Sokolska župa Sušak - Rijeka	Sokolska župa Šibenik - Zadar
Sokolska župa Tuzla	Sokolska župa Užice	Sokolska župa Vel. Bečkerek	Sokolska župa Vinkovci	Sokolska župa Zagreb

Uredništvo i uprava Sokolskog Glasnika, Sokola, Sokolića i Naše Radosti

zvezakog, caribrotskog, dobrčkog i proku-
pačkog sreza. Treći tečaj (3.—10. XI.) bio
je mešovit (po profesiji tečajnika), u nje-
mu je bilo 33 učitelja, drugih profesija
(činovnika, trgovaca, trg pomočnika, za-
natljiva, radnika, zemljoradnika, podoficira,
studenta, daka) 25, svemu 58 tečajnika
iz pom. rezova, kao i iz moravskog, luž-
ničkog, vučitrnskog sr. i gradova Niša, Ja-
godine, Zaječara, Aleksince, Prokuplja i
dr. Četvrti tečaj (17.—23. XI.), opet je is-
ključivo učiteljski, u njemu je bilo 60 uči-
telja, i, najzad, u petom tečaju (24.—
29. XI.) bilo je 49 tečajnika. Šesti i sedmi
tečaj, za koji se ved prijavilo oko 100 uči-
telja i učiteljica, održće se decenije, vero-
vatno tek posle Božića.

Svi dosadanji kursisti pokazali su vrlo
veliko interesovanje za Sokolstvo i sokol-
ski rad, marljivo su pohodili časove u so-
kolani, koji su, uzgred budi rečeno, bili
vrlo naporni (od 8—12 pre i od 2—7 po
podne), što je sasvim razumljivo, jer za
sedam dana trebalo je dati osnovno zna-
nje budućim sokolskim radnicima i propa-
gatorima sokolske ideje i sokolskog rada
u širokim slojevima našeg naroda. Uspel
koji su tečajnici postigli, garantuje nam,
da žrtve i trud uložen u ovaj pothvat neće
biti uzađeni. — M. A. M.

Zupa Novo mesto

SOKOLSKO DRUŠTVO TREBNJE.

Skoro tri leta je tukajšnji Sokol leži-
votaril, v novem SKJ pa je pričel počasi
dvigati svojo glavo. Društveno načelstvo
sta prevzela br. Hubert Tomšič in s. Zo-
vana Hauptmanova. Telovadnica se polni
pri vseh oddelkih, posebno pri članih. Tre-
ba bo se dvigniti število moške dece. Šte-
vilčno stanje je približno 25 članov, 14 čla-
nic, 28 ženske in 14 moške dece. Telovadi
se v mali in pretesni telovadnici na Ma-
rofu. Zadnji čas je, da merodajni krajevni
činitelji preskrbe društva dovolj veliko in
snažno dvoranu, ki je prvi pogoj resnega
sokolskega dela. Pa ne samo tehnični od-
bor, tudi upravni odbor vrši složno s te-
lovadnicu svojo nalogo dobro. Nova upra-
va je garancija resnega sokolskega dela v
Trebnjem, ki ga vodi dolgotrajni starosta
br. Jakob Novak.

Društvo ima tudi svoj dramatični od-
sek, ki ga vodi odlično br. Dolef Pavlin.
Priredil je že dobro uspel Martinov večer,
pripravljalna pa za Silvestra zopet nekaj ve-
selega. Ob nastopu novega prosvetarja br.
Marjana Tratarja, je društvo ustanovilo
tudi P. O.

Kakor druga društva, je tudi naše

društvo priredilo, svečano proslavo sokol-
skega praznika v nedeljo 30. novembra t. l.
z akademijo v društveni telovadnici, ki je
bila prav toplo sprejeta kot znak resnega
sokolskega dela. ■ ■ ■ ie končno zau-

SOKOLSKO DRUŠTVO MIRNA PEČ.

Sredi meseca novembra t. l. se je na
inicijativo učitelja br. Milana Sile sestal
pripravljalni odbor za ustanovitev Sokola.
Odbor je o kратkem zbral 112 članov in
tako se je že na sokolski praznik dopoldne
ob 9. uri vršil v osnovni šoli ustanovni
obični zbor Sokolskega društva Mirna peč.
Otvoril ga je s primernim pozdravom pred-
sednik br. Rupena Ivan. Sledil je govor, o
1. decembru (br. Obrekar), nakar je v po-
ljudnih besedah pojasnil sokolski idejo ter
pravila br. Sila. Nato so se vršile volitve
upravnega odbora kot predlog župi, ki je:
starosta br. Rupena Ivan, podstarosta br.
Obrekar Rudolf, prosvetar br. Milan Sila,
načelnik br. Rupena Anton, načelnica s. Manica Vebrava. Odborniki so: br. Jeenta,
br. Remič, br. Potočar in br. Saje. Kot rez-
vizorji pa bratje: Povše, Ostre in Čuček.
Po določitvi delovnega programa za zimo
je bil odposlan z zborna brzjavni pozdrav
I. nam. starešine br. E. Ganglu, nakar je
bila skupščina zaključena. ar.

Zupa Zagreb

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVA GRADIŠKA.

Proslava 1. decembra.

Ovogodišnja proslava 1. decembra u
Novoj Gradiški dokazala je ne samo vi-
soku nacionalnu svest našega Sokolskog
društva, nego je ujedno dala vidnog do-
kaza o velikoj životnoj snazi, aktivnosti i
svestranosti sokolskega delovanja u našem
mestu.

Posle svečanog blagodarenja u crkva-
ma, kao i svake godine otišli su Sokoli
pred spomenik Kralja Petra Velikog Oslo-
bodioča, gde je brat Stevo Milojević pos-
ložio u ime društva venac istaknute u
svom govoru veliki značaj rada i borbe
blazonopovičevšeg Kralja za pobedu jugoslo-
venske narodne i državne misli, koja je od
uvek Sokolima bila najviši ideal. Zatim je
u sokolani održana svečana sednica uprav-
nog odbora, na kojoj se obavilo svečano
prevodenje dece u naraštaj i naraštaja u
članstvo, a novi članovi položili su sokol-
ski zavet. Tod prigodom održao je lep go-
vor zam. starešine br. Petar Gasapi o zna-
čenju 1. decembra.

Naveče bila je priredena svečana so-
kolska akademija sa lepim i biranim pro-

gramom, koju je otvorio sa lepim proslo-
vom br. dr. V. Rižnar.

Sve točke bile su izvedene lepo, sklad-
no i precizno. Tehnički najdoteranija bila
je telovežbačka kompozicija br. dra. Mur-
nika »Carmen«, koju su članovi izveli s
velikim razumevanjem. U »Faustu«, od br.
dra. Murnika, članovi i članice svladali su
sve teškoće tako, da je izvedba ove van-
redno teške vežbe tehnički i interpretativ-
no potpuno uspela. Valja istaknuti vežbe
članova na ručama. Vanrednom lakočom
i mirom izvadili su članovi dosta teške
vežbe praćeni aplauzom i simpatijama svih
prisutnih. Zenski naraštaj nije zaostajao
za svojom starijom braćom i sestrami. Mali
Sokoli su puščana bili su srdaćno
pozdravljeni. Program su završile članice
vežbama sa svetlećim čunjevima.

Uspeli ove akademije, pored ostalih,
najviše je pridoneo br. dr. Orel, koji se
ovde nalazi na otsluženju vojnog roka, a
koji sve svoje vreme provodi samo u So-
kolani. Akademija je i materijalno imala
lepe uspehe.

Opazili smo, a što nas naročito veseli,
da je građanstvo otišlo s ove akademije sa
najboljim impresijama, baš pod utiskom
sokolske telovežbe, discipline i velikog
idealizam, koji donaša i velike uspehe.

D. N.

Srečno Novo leto

1931

želi vsem svojim naročnikom

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Sreću i zdravlje u godini 1931.

svima svojim naročnicima želi

Jugoslovenska Sokolska Matica
Ljubljana, Narodni dom

Vsem svojim odjemalcem želi

srečno Novo leto 1931

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

Klišeje

vse vrste, enobarvne in
večbarvne izdeluje klišarna
JUGOGRAFIKA
LJUBLJANA
SV. PETRA NASIP ŠT. 23
Telefon štev. 2495

Prodaja tehničkih proizvoda v društvo s o.j.
„HAMAG“
LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA BR. 4
Geodetski instrumenti i pomagala
sviju vrsti.

Telefon štev. 2312
Račun pošt. hran. 10.761

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCIŠKANSKA ULICA

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA
DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH
Tisk šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilu-
strirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure
in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste.
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV

ŠONDA
čokolada, keks i kakao
su najbolji. — Tražite svuda
ŠONDA
»SOKOL« ČOKOLADU!

GARANTIRANO PČELINJEG
VRCANOGL MEDA
OD LJEKOVITOGL BILJA

razašiljem u limenim posudama od 5 kg za Din 100—,
od 10 kg Din 200— i od 20 kg Din 380—, franke poštarina
i pakovanje. — Istu vrstu meda nudim v pergamencima
od 10 dkg za Din 3:50, 22 dkg Din 7—, 38 dkg Din 13—,
50 dkg Din 18— i 80 dkg Din 25—.
Trgovalci dajem uobičajeni popust.

DINKO BASELLI, pčesar
Metković, Dalmacija.

Dobar vežbač,

otslužio vojni rok, traži
nameštenje v industriji podu-
zečju, bance ili rudokopu
kao kancelarski služitelj
ili v skladisti. — Ponude
molim na: Upravu „Sok-
olskega glasnika“ pod „besposleni
vežbač“.

SELETSKE ZNAČKE

kao i sve vrste sportske i društvene, emajlirane ili samo tlačene, te

ORDENE I MEDALJE

izradjuje u ukusnoj i najlepšoj izvedbi

GRIESBACH I KNAUS

Tvornica zlatne i srebrne robe, sportskih i društvenih znakova
ZAGREB, ILLICA BR. 17 (DVORIŠTE)

**JUGOSLOVENSKA
SOKOLSKA MATICA**
U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske
organizacije u zemlji sa svim potrebitinama, koje su
potrebne za izvajanje programa i za postigne ciljeva
našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskalice, knjige i
brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagan-
dističnog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i
muzikalije. Komisija prodaje odora sviju kategoriju

**NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
ZAHTEVATE CENIK:**